

jelzés, időjárás- és cigányzene- dűjáték. 21.45; játék. tika irodalmi és chubert: Gyász- A férfi és a nő szet misztériuma halál misztériuma. Wagner: Vendéglői zene. 22.30;

játék. 20.15: Szólisták ettrészletek. ónikus hangver- arazene. 20.40: szzenekar. amnofón. 19.35: erseny. est. 22.45: Gram ettrészletek.

Hasek: t Svejk ai a nagy an I.

etlen humoros, mely méltán so- halhatatlanná zűlé. Három film zűlt ebből a re- vejk. aki olyan lesnek is elme- emberekről, in- hogy a könnyől és nevetéstől.

UJ KELET LYÁBAN

hirdetési ered- hirdessen az Uj

letések

ol azonnal közöl- kodási helyét. Is- ban látták, érte- t. Des.

zista fiu. vagy al teljes ellátást Emelet.

n 4 vagy 5 szobás november 1-re- ímek azonnal le- térek. Piata Uni-

rh. kóser vege- arnoka Reg. Fer- ea) 10 szám alatt tejneműek saját gyantott naponta házhoz szállítva

rebb kivitelben kézimunka nagy- óske kézimunka- a 16.

ENT KÖNYVET UJ KELET AN.

URÁNIA

Akiket felvet a pénz

XIII EVF. * SZAM 192 CIJ—KOLozsvár, 1930 szeptember 3 Szerda 5690 EV - ELUL. 9

Az Uj Kelet az egyet és bánati zsidóság napilapja Cikkeink utánnomí ferrás megjelöléséve meg.

Célcikartokat nem küll és megörésésükre sem v

BUDAPEST

Rannaseltter Robert

TAXA POSTA PLATITE in NUMER No. 244.716/90

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Strada Baron L. Pop (v. Brassai- utca) 16. szám. Telefon: 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei Félévre 600 „ Negyedévre 320 „ Egy hónapra 110 „

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem). Egy evre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint vetetnek fel.

ELLET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

A zsidó ügyvéd beleütközik az alarntörvénybe

Végre tudjuk, hogy voltaképpen mire való az alarntörvény. A suceavai prefektus kitalálta. Eddig ugyanis egyetlen egy hatóság sem tudta, hogy mit kezdjen voltaképpen ezzel a törvénnyel, amely a rémhirtérjesztés ellen készült. A hónapok akarva, nem akarva megszavazták ezt a törvényjavaslatot is, de senkisé gondolt arra, hogy a megszavazott törvény drakói szigorúságu paragrafusait alkalmazni is fogják. Fenyegetőzni fenyegetőztek vele eleget, de csak a suceavai prefektust bántotta az ambició, hogy van az országban egy törvény, amely minden hivatalban a porosdó akták közé került és nagy lelkesedéssel készült arra, hogy ő fogja elsőnek alkalmazni a már rég elfelejtett paragrafusokat.

Az alkalom nem is váratott sokáig magára. Történt néhány nappal ezelőtt, hogy a suceavai strandon némi kampóskeresztes fiatal emberek nagy botrányt rendeztek. Kiválogatják a fürdőzők közül a zsidókat, akiket ketten-hárman közrefogtak és alaposan helybenhagytak. Szemtanuja volt ennek az antiszemita esatározásnak egy Vogel nevű suceavai zsidó ügyvéd, aki mert fürdődressz helyett már tiszta ruha volt rajta, fellármázta a legközelebbi rendőrkapitányságot, ahonnan futólépésben igyekeztek a rendőrök a strandra. Mikor a rendőrök a helyszínre megérkeztek, már bűlt helyük volt a verekedő antiszemita fiatal embereknek. A rendőrök látva, hogy nincs már verekedés, szó nélkül visszamasiroztak a laktanyába.

Ezzel azonban nem fejeződött be az ügy. Sokféle folytatását tudtuk volna elképzelni a suceavai botrányra. Például azt is, hogy a rendőrök — hiszen arra való a rendőrség — megindítják a nyomozást a verekedő fiatal emberek kitérésére, ami egy akkora városkában, mint Suceava, nem is lehet olyan nehéz dolog. Nem ez történt. A rendőrség a maga részéről lezárta az ügyet. Nem ugy azonban Suceava megye prefektusa, aki elérkezettnek látta az időt, hogy akcióba lépjen. A vármegyei prefektus érezte, hogy egy ilyen botrányt nem lehet megtorlani nélkül hagyni s valakinek feltétlenül bünhödni kell. Eppen ezért elővette az alarntörvényt és rémhirtérjesztés címén hivatalból eljárást indított meg Vogel ügyvéd ellen, mert szerinte a suceavai zsidó fiskális rémhirtérjesztő volt, amikor a rendőrséget kihívta a strandra, hiszen a kivonult rendőrség a strandon egyáltalán nem látott verekedést. Hogy miért nem látott a rendőrség verekedést, azért-e, mert egyáltalán nem volt, vagy mert a verekedők időközben elszelleltek, az a prefektust kevésbé érdekelte. Neki a legfontosabb az volt, hogy végre egyszer már alkalmazhassa az alarntörvényt és erre a legjobb médiumnak a zsidó ügyvédet találta, aki elég megesz volt ahhoz, hogy a rendőrséget délutáni szendergésében megzavarja holmi bagatell antiszemita incidens miatt. A prefektus ur valószínűleg nem gondolta azt, hogy mindenki, aki a rendőrséget alarmirozza, kihágást követ el az alarntörvény paragrafusai ellen. Hiszen azt ő is tudta, hogy az alarntörvényt nem azzal a szándékkal készítették el, hogy a rend-

őrséget ne szabadjon alarmirozni, ha valami baj van. Uglátszik azonban, hogy szerinte a legnagyobb rémhír az, ha valaki azzal alarmirozza a rendőrséget, hogy verik a zsidókat. Az ilyen ember mindenképpen megérdemli, hogy alkalmazzák vele szemben a rémhirtörvény paragrafusait. Még szerencse, hogy az ügyész nem

vállalta a vád hivatalos képviselőjét és így automatikusan megszüntették az eljárást a suceavai zsidó ügyvéd ellen. Mert ha az ügyész is osztotta volna a prefektus nézetét, akkor még megértük volna, hogy Romániában éppen az antiszemita támadókkal szemben rendőri segítséget kérő zsidó ügyvéd lett volna az első ember, akit a

rémhirtörvény alapján börtönbe dugnak. Ettől a rekordtól megmentette a sors Vogel ügyvédet, de a suceavai prefektusnak mégis megmaradt a dicsősége, hogy ő volt az első, aki az alarntörvényt alkalmazni próbálta Romániában. Igazán nem ő tehet róla, hogy ez a derék igyekezete nem sikerült.

A varsói agrárkonferencia határozatai új korszakot jelentenek az európai agrárállamok történetében

Európa vásároljon Európától gabonát!

Az európai agrárállamok elhatározták az export racionalizálását, a gabona prémiumok eltörlését és a Népszövetséghez fordulnak, hogy az európai országok a tengerentúli államokkal szemben őket részesítsék előnyben gabonavásárlásnál

Varsó, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Röviden jelentettük, hogy a varsói agrárkonferencia befejezte munkáját. Kétségtelen, hogy a varsói konferencia a legfontosabb etapját képezi azoknak a tárgyalásoknak, melyeket a keleti és középeurópai államok a közös agrárfront megteremtése érdekében megindítottak. A konferencián elfogadott határozati javaslatok minden kétséget kizáróan bizonyítják, hogy Kelet- és Közép-Európában az orosz dumping és az amerikai konkurenciával szemben egyaránt fel akarják venni a küzdelmet. Ilyen körülmények között a varsói konferencia az első komoly lépésnek tekinthető Európa gazdasági megszerzése felé.

Racionalizálják a gabona-exportot

A varsói konferencia határozatait a delegátusok különböző bizottságokban dolgozták ki, mielőtt még a plénum elé kerültek volna. Elhatározták mindenekelőtt is, hogy a konferencián képviselt államok tanulmányozni fogják a mezőgazdasági termékek expotrjának reorganizálását, hogy a kivitelre kerülő gabonamennyiségek a piac szükségleteihez alkalmazhatók legyenek. A konferencia szükségesnek mondotta ki olyan pénzügyi szervezetek létesítését, amely alkalmas volna arra, hogy ellássa a gabonakereskedelem szükségleteit, különösen az agrártermékekre folyósított előlegek révén. Szükséges ezenkívül egy olyan szervezet, mely az egyes országok gabonaeladási politikájának egységességét garantálja.

A Népszövetség intervenciójával el akarják törölni a kiviteli prémiumokat

A konferencia annak az óhajának adott kifejezést, hogy az egyes országok kiviteli intézeteinek delegátusai időnkint összeüljenek informatív kapcsolatok megteremtése végett. A konferencián képviselt államok együttesen fogják javasolni a Népszövetségnek egy olyan nemzetközi konvenció megkötését, amely megszünteti az agrártermékek kivitelénél nyújtott közvetlen, vagy indirekt prémiumokat. Az egyezmény szövegét egy technikai bizottság fogja a legrövidebb időn belül kidolgozni. A konferencia felkérte a lengyel kormányt, hogy a szükséges adatokat sürgősen szerezze be a konvenció szövegének előkészítéséhez.

Fentebbi határozat egyik legfontosabb gyakorlati döntése volt a varsói konferenciának. Figyelemreméltó az a határozat is, mely szerint az agrárállamok évenként fognak ezután megbeszélésre összeülni, hogy a mezőgazdaság aktuális kérdéseit megvitassák. Varsóban mindjárt el is határozták, hogy a legközelebbi konferenciát 1931 őszén fogják megtartani. Hogy a varsói konferencia határozatai mennyire nem platói ter-

mészetiiek, arra mi sem jellemzőbb, hogy az azon képviselt kormányok október elsejéig kötelesek benevezni reprezentánsaikat a konferencia által kreált közös állandó gazdasági bizottságba, amelynek egyetlen feladata az lesz, hogy a konferencia határozatainak végrehajtásáról gondoskodva, összpontosítsa az agrárállamok akcióit. Ugyancsak az egységes akció szükségességéből fakadt az a határozat, hogy a konferencián képviselt államok közös pénzügyi bizottságot választanak, mely még november 10-e előtt összeül s amelynek feladata, hogy az egyes országokban felállítandó

mezőgazdasági hitelintézetek egységes alapszabálytervezetét kidolgozza. A konferencia végül tanulmányozás tárgyává tette azokat a válaszokat, amelyek az európai agrárállamok a Népszövetség kérdőívére adtak és megállapították, hogy a konferencián képviselt államok egységes álláspontot foglaltak el abban, hogy az európai, mezőgazdasági terméket importáló államoknak előnyben kell részesíteni az európai agrárállamokat, tengerentúli államokkal szemben. Kimondták, hogy ebben az értelemben fognak a Népszövetségnél is interveniálni.

Egységes agrárpolitikát

Az egységes agrárpolitika szükségességét a következő határozati javaslatban foglalták össze:

A konferencián képviselt kormányok elismerik annak szükségességét, hogy mezőgazdasági kérdésekben nemzetközi téren az agrárállamok egységesen járjanak el, különösen a Népszövetség főrumai ellen. Szükségesnek látják, hogy ezek az agrárállamok kölcsönösen közzöljék egymással a Népszövetség és más nemzetközi szervezetek mezőgazdasági kérdésekkel kapcsolatos ankétéjre adott válaszaikat. A konferencián képviselt államoknak koordinálni kellene mindazokat a mezőgazdasági vonatkozású javaslatokat, melyeket a novemberben tartandó genfi gazdasági konferencián elő akarnak terjeszteni. A konferencia elhatározta végül, hogy javasolni fogja a Népszövetségnek állandó együttműködés megteremtését mezőgazdasági kérdésekben a római nemzetközi agrárintézettel és a párizsi nemzetközi földművelésügyi bizottsággal.

Madgearu a konferencia sikeréről

A határozati javaslatok elfogadása után Jant Polozinsky lengyel földművelésügyi miniszter s az agrárkonferencia elnöke szólalt fel s rámutatott a konferencia pozitív eredményeire. Ezután Madgearu román kereskedelemügyi miniszter tartott nagyhatású beszédet, melynek során többek között a következőket mondotta:

— Alig három napi tanácskozások után a legteljesebb sikerrel zárjuk le a konferenciát az összes programpon- tok tekintetében. A legnagyobb sikere a konferenciának az, hogy egy tényleges és őszinte gazdasági megegyezést hoztunk létre. Gyakorlati megoldásokat találtunk a gabonaeladás téren és elhatároztuk, hogy ezeket a megoldásokat a legrövidebb időn belül meg is valósítjuk. Tudatában vagyunk annak, hogy többet kell tennünk, mint határozati javaslatokat elfogadni és ünnep-

lyes ígéreteket tenni. A konferencia sikerének titka politikai természetű megfontolások teljes kiküszöbölésében áll. Sikerral zárjuk a konferenciát, mert kizárólag gazdasági érdekeknek szenteltük munkálatainkat. Ez a legjobb válasz azoknak, akik a konferenciát kritizálták, anélkül, hogy ismerték volna annak szellemét és realizálását. Sínaiában és Bukarestben és különösen Varsóban megtanultuk azt, hogy egy gazdasági kooperálás megteremtése csakis bizonyos etappok útján érhető el. A varsói etapp nagyszerű előkészítés Briand nagy tervének az európai államok gazdasági federációjának genfi megbízása számára.

Madgearu beszédével a konferencia bezárult.

Az egész világsajtó kolumnás cikkekben méltatja a varsói agrárkonferencia határozatainak jelentőségét és az összes sajtóorgánomok megegyeznek abban, hogy ez a konferencia új korszakot jelent az európai agrárállamok életében.

Megnyilt az új orth. zsidó Leányotthon Szentegyház-u. 9 szám alatt Szülők bármikor megtekinthetik. Felvilágosítás tan- ügyekben. Bejáróknak is gimnáziumi magánoktatás. Iparművészet, zene, nyel- vek szakszerű oktatása dip- lomás tanerők által. Egye- temi hallgatóknak kü- lön elhelyezés és kelle- mes otthon az intézetben Beiratások folyamatban vannak

Hogyan képzelel el a Brit Sálom a zsidó-arab béke megteremtését

Negyvenhét gyakorlati javaslat a zsidó-arab együttműködés érdekében

Jeruzsálem, szeptember 2. Jelentettük, hogy az Actions Comité berlini ülésén a cionista pártok vezetői szenvedélyes vitát indítottak meg a zsidó államról, illetőleg a binacionális Zsidó Nemzeti Ott honról. A Brit Sálom, amelynek szószólója elsősorban **Rupin**, a binacionális nemzeti otthon gondolata mellett szálltak sikra, memorandumot nyújtott át ugy a cionista Actionscomitének, valamint a Jewish Agency éppen most üléselő igazgató tanácsának. A memorandum 42 gyakorlati javaslatot terjesztett elő a zsidó-arab együttműködés előmozdítása érdekében. A Brit Sálom ezekkel a javaslatokkal **Harry Snells** kivánságának akar eleget tenni, aki, mint a Shaw-bizottság tagja, a bizottság jelentéséhez záradékot csatolt. E záradékban a zsidó-arab közeledés gyakorlati intézkedései érdekében emelt szót. Egy másik írásban pedig annak a kivánságának adott kifejezést, hogy: „A Brith Salom kutasza ki azokat a módokat, melyek lehetővé tennék, hogy Palesztina minden városában és falujában, ahol a két nép egymás mellett lakik, ugynevezett binacionális bizottságok működhessenek. A Brith Salom memorandumuma egyébként a következő javaslatokat öleli fel:

1. KÖZIGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS.

A kormány nevezzen ki zsidó és arab tagokat az állandó kereskedelmi és ipari bizottság vasúti, kikötői és utépítészeti szakosztályába. Részesítse előnyben azokat a tisztviselőket, akik bírják a három országos nyelvet, az angolt, arabot és hébert. Egy a kormány részéről kiküldött bizottság ellenőrizze a vegyes lakosságú városok közigazgatásainak módszereit. Egy állandó vegyes albizottság Jaffa és Tel-Aviv városi közigazgatásának foglalkozzon a két egymáshoz tartozó város jólétét érintő kérdésekkel. Ott, ahol arab falvak zsidó falvak közvetlen közelében vannak, az arab mükdárak vegyenek részt a zsidó komiték ülésein, valahányszor olyan kérdésekről tárgyalnak, amelyek az arab kerületet is érintik. A zsidó falvakban lakó araboknak adjanak képviselőt a községi előjáróságban.

2. GAZDASÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉS.

Haifában és Jaffában újítassanak meg a zsidó-arab kereskedelmi kamarák Zsidó és arab gyárosok egyesülését kell megalakítani; továbbá a palesztinai termékeket propagáló kereskedelmi testületet. Lehetőleg zsidó-arab szakszervezeteket létesítsenek és a zsidó hitel szervezetek terjesszék ki működésüket arab területekre és igyekezzenek arab szövetkezeteket létesíteni. A kivánságok és lehetőségek mérlegelésével a kölcsönös gazdasági célok elérésére alakíttassanak arab-zsidó vegyes komiték. A zsidó mezőgazdasági kísérleti intézmények arab területekre is terjesszék ki működési körüket.

3. PEDAGOGIAI ÉS KÖZEGESZSÉG-ÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS.

Az arab gyermekek számára meg kell könnyíteni a zsidó elemi iskolákba való belépését. A gyarmatok iskoláiba történő gondoskodás az arab lakosok gyermekeiről is. Az arab tanulók számára különös lehetőségeket kell nyújtani arra, hogy beléphessenek magasabb műszaki iskolákba és a héber egyetemre. Vegyesajku városokban esti tanfolyamokat kell nyitni zsidók számára, kik az arabot és arabok számára hébert tanítják.

Zsidó-arab könyvtárral felszerelt klubokat kell alapítani, mely egyúttal istápolja a két nép sportkedvelő ifjúságának ebbeli igényeit. A zsidó közegészségügyi szervezetek terjesszék ki működésüket az arab lakosság körében. Léptessenek életbe közös jóléti szervezetek, továbbá olyan hivatásbeli egyesületeket, ahol zsidó és arab ügyvédek, mérnökök és más intellektuelek együttműködhessenek.

4. POLITIKAI EGYÜTTMŰKÖDÉS.

Elő kell segíteni zsidó-arab politikai pártok megalakulását. Zsidók adjanak ki arab folyóiratot, melybe arabok dolgozzanak. A Jewish Agency álljon Palesztina és a szomszédos országok arab sajtójával szoros kapcsolatban. Az Agency adjon ki egy időszakos arab nyelvű bulletint, amely zsidó fejlődésről megbízható információkat közöl. A Jewish Agency végrehajtó bizottságának egy felelős tagja foglalkozzék Palesztina két népének egymással való viszonyával. Az Agency e megbízottja mellett Jaffában és Haifában állandó tisztviselők álljanak, akik az arab közösséggel fenntartják az összeköttetést. Minden zsidó település kell, hogy rendelkezzen egy, vagy több arabul tudó eggyennel, akit meg lehet bízni a szomszédos arab falvak közötti jóviszony ébrentartásával. Minden zsidó kerületben bizottságot kell alakítani a zsidó-arab viszony megjavítása érdekében. A Jewish Agency, Damaskusban, Kairóban és Bagdadban rendeljen ki összekötő tisztviselőket, akik az arab intézményes közösségek és a Jewish Agency között a kapcsolatokat fenntartja.

5. AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS MODSZEREINEK KIMŰVELESE.

A Jewish Agency, a Waad Leumi, a héber egyetem, vagy a palesztina-kormány dolgoztasson ki egy áttekinthető jelentést a palesztinai zsidó-arab viszonyokról. Egy zsidó csoport kapjon megbízást a gazdasági, szociális és politikai életlehetőségekről és legyen közzé e témakörből héber monografiát. A zsidó és arab iskolákban alaposan tanítsák a két nép nyelvét, történetét és kulturáját. Szíriai, egyiptomi és iraki zsidók, akik héberül és arabul beszélnek, vonassanak be a megértést szolgáló palesztinai munkába. A héber egyetemen tartassanak szünidei kurzusok felnőttek számára, a két nép együttélésének problémáiról. Alakíttassanak a zsidó-arab együttműködés számára vegyes bizottságok, a két nyelvű városokban. A két nép intézményeit kölcsönösen látogassák a másik nép tagjai. Ki kell méríteni az együttműködést és megértést szolgáló propagandát. A Jewish Agency definiálja és állandóan hangsúlyozza arab politikáját. Biztosítani kell a köztisztviselők közreműködését az együttműködés elősegítésére körül.

A memorandum néhány megjegyzésében kifejti, hogy mindezeknek előfeltétele elsősorban, hogy a Jewish Agency változtasson a nagypolitikával szemben eddig tanúsított magatartásán és pedig olyan irányban, ahogy azt a Brith Salom egyik régebbi memorandumában követelte, továbbá, hogy a brit kormány tegyen határozott, minden kétérteleműséget kizáró nyilatkozatot arról a politikáról, melyet Palesztinában akar meghonosítani. Ez a politika nem azonos föltétlenül a zsidók és arabok közötti „kooperációval”. Lehetséges és gyakran

könnyebb a zsidó-arab viszonyokat önálló munkássággal megjavítani, mint együttes közös testületek alapítása útján. A zsidó-arab viszony megjavítását célzó javaslatok a következő feltételek fölött kell rendelkezzenek:

1. Legyenek gyakorlatiak. 2. Egyszerűek és ne követeljék újabb testületek

ZONGORA, HEGEDŰ

cselló vagy bármilyen kotta lego csöbbsen kapható
Király János zeneműs akadémia
Cluj, Főier 15 szám

létesítését, vagy pedig egy ellenőrző apparátust. 3. Permanens természetűek kell legyenek és ne szünjenek meg, mi helyt a viszonyok megjavulnak, vagy mielőtt a szubvenciók elesnek.

Szeptember 10-ig elkészülnek a minisztériumok költségvetései

Bucuresti—Bukarest, szeptember 2. A pénzügyminisztériumban tegnap délután értekezletet tartottak az egyes minisztériumok számvevőségi osztályainak kiküldöttjei az új költségvetés tárgyában. Teianu pénzügyi államtitkár elnökölt az értekezleten, amelyen

részletesen megvitaták a költségvetés összeállításának módozatait. A kapott utasítások alapján az egyes minisztériumok szeptember 10-ig elkészítik költségvetési tervezetüket, amelyet azután a legközelebbi értekezleten fogadjak egységes egészé összegegyeztetni.

Teljes sikerrel biztatnak a mérsékelt hindu vezetők békéltető tárgyalásai

London, szeptember 2. Bombayban az utóbbi két nap aránylag nyugalomban telt el, zavargások nem voltak. A karhatalom engedélyezte a hinduk tömegtüntetését és nem avatkozott be akkor sem, amikor a nacionalisták kitűzték lobogóikat.

Hat újabb textilgyár Bombayban beüzemelt.

A Daily Telegraph szerint a mérsékelt hinduk közvetítő akeiája tovább folyik és némi sikerrel kecsesget. Sap-

ru és Javarkar hosszasan tanácskoztak az allahabadi börtönben a Nehru testvérekkel s e megbeszélések befejeztével a két hindu vezető politikustól Gandhi részére levelet vettek át. A két mérsékelt hindu vezető ma adja át Nehruék levelét Gandhinak a poonai Yarooda-börtönben.

Több allahabadi lap annak a reményének ad kifejezést, hogy a mérsékelt által megindított közvetítő tárgyalások még e héten meghozzák a kívánt eredményt.

Megérkezett Norvégiába a harminc évvel ezelőtt szerencsétlenül járt Andrée sarkkutató holtteste

London, szeptember 2. Tromsöböl jeleltik, hogy a Bratvaag norvég gőzös, amely az északi sarkvidéken elpusztult Andrée sarkkutató és társainak földi maradványait hozza, ma reggel 9 órakor megérkezett az északnorvégiai kikötőbe.

Horn dr. expedíciós vezető a norvég és svéd sajtó munkatársai előtt nyilatkozott Andrée és társai tetemeinek feltalálásáról s kijelentette, hogy Andrée jégbefagyott törzsétől fejlelt és társainak csak csontvázai maradtak meg. Andrée naplója egy jég-tömbbe ágyazottan maradt fenn s na-

gyon kétséges, hogy lehet-e valamit kiolvasni belőle. Hornnak az a feltevése alakult ki, hogy Andrée és társai a kimerültség következtében vesztették életüket. Nagymennyiségű lőszerkészletük ugyanis lehetővé tette volna részükre a vadászatot, de a testi fáradság megakadályozta őket az erőkifejtésben.

Stern osztrák professzor, aki jelenleg Tromsöben tartózkodik, felajánlotta, hogy az expedíció Andréra vonatkozó összes leleteit színes fényképekben természetes színekben lefotografálja az utókor számára.

Titkos ülésben tárgyal a Páneurópa-konferencia

Briand részletesen vitába száll a beérkezett válaszigygyezékekkel Zárt üléseken folytatják a tanácskozásokat

Páris, szept. 2. Briand ismeretes meghívóiggyezkére, amelyben azt javasolta, hogy a Népszövetség ülészakával egy időben szeptember 8-án nyissák meg az Európa-konferenciát is, eddig tizenöt állam küldte el választát a francia külügyminisztériumba, köztük Németország, Anglia, Belgium és Lengyelország. Eddig valamennyi válasz beleegyező volt, amiben Párisban annak a jelét látják, hogy minden állam különös fontosságot tulajdonít Páneurópa eszméjének és a Genfben tervezett tanácskozásoknak.

A konferencia első ülése — mint már jelentettük — a Népszövetség ülésével párhuzamosan, szeptember 8-án délután Briand bejelentett referátumával kezdődik, amit azután általános vita követ. A második ülést előreláthatóan másnap délután tartják meg.

Az Excelsior, a francia külügyminisztérium felhivatalos lapja közli, hogy Briand szóbeli jelentésében, amelyet a Páneurópa-konferencia megnyi-

tó ülésén terjeszt elő, teljes allapossággal fel fogja vetni az Európa-problémát és vitába száll minden kritikával, amit a beérkezett huszonhat válasziggyezék az ő memorandumával szemben tartalmaz. Ebben a tekintetben mindenekelőtt az egyre súlyosabbá váló gazdasági világválság vezérli Briandot, amely az európai államok együttműködését és összetartását mind sürögöbben követeli.

Az Excelsior szerint az Európa-konferencia üléseit a nyilvánosság legszigorúbb kizárásával tartják meg és a nyilvánosság informálását is csupán az Európa-szövetség munkarendjéről és működési terveiről szóló kommunikék kiadására korlátozzák.

A KÖNYVPLAC UJDONSÁGAI AL-LANDONAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Hirdessen az Uj Keletben

Kézpénz sorsolás Főnyeremény 1 millió lei
Folyószámla „Albina” Bank Cluj
A CLUJI ÖNKÉNTES MENTŐ EGYESÜLET nagy sorsjátéka
2182 különféle kézpénz nyeresmény

Összesen: **3,450,000** összegben

Főnyeremény 1 millió lei
Húzás 1930. dec. 21-én Clujban a legteljesebb nyilvánosság mellett

Egy sorsjegy ára 100 lei
Vidéki rendeléseket 117.- lei előzetes beküldése ellenében a Cluj Központi Sorsjegyiroda (Str. Memorandului 16 szám) eszköz.

„Nem

mondotta

Bucuresti—Bukarest, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítása) A liberális párt vezérválsámondóbb és a legújabb kolportálják. Hogy ezekből a hírtől azt nehéz feladat, hogy Amyi bizonyos, a titla ellen általános rális pártban s azoknak a száma, tartanak a volt pélett. A liberálisokban Bratianu Jon 1927 november óta azonban a párt hogy Bratianu Vi párt élén áll, amepán Gheorghe Brativének sikerült Kterése után megtör

A Bratianu Vint pártvezérek között volt belügyminiszter. Duca Románia és legrutinirozotta már egész kora vezető szerepet töpártban és egész élcsinált ugyszólván Bratianu Jonel tar a liberális törzsfőnvel tüntetett ki. A Jonel kormányban kapta meg, amely man politikai tradívezérség tulajdonk Halálos ágyán azoár jellette meg utónel. Azt a Vintiláképzettség és taktikben messze elmarabülgyminiszter hátil hallgatott s bárnagyrésze s a libeték többsége mögötpretenciával nemcspett ki a nyilvánoszőleg minden alkal hogy Bratianu Vihűségét kinyilvánítenergikusabb Vintpány lefolytatására minduntalan ezt a adta:

Lázadást nem közkatonája marado minthogy esetleg elő akciómmal.

az őszban bizlisok

Egyes bukaresti értesülnek, hogy Dvárakozó álláspontj fog kezdeni a vezér oldásáért. Állítólag volna el magát errniszter, mert barától, hogy a liberális len széthullás vár, tita helyét nem fe egy erőskezü politik dig Duca nem tar hogy ősszel kormszeretné a pártot e a megfelelő módot király ugyanis liberingó verziók szeaudienciák során m politikussokkal egy válság problémáját zeti parasztpárti ko tatközé nézeteltérés volna el magát a kabinet leváltására ebből azt a konkluzi a pártnak rövidesen egy koncentrációs részvétel első elő

Bratianu Vintila hallani sem akar lemondásról

„Nem engem, hanem a kormányt kell megbuktatni“

— mondotta politikai barátainak, akik arra akarták rábeszélni, hogy önként mondjon le a pártvezérségről

Bucuresti—Bukarest, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). A liberális párt vezérválságáról a legellentmondóbb és a legfantasztikusabb híreket kolportálják politikai körökben. Hogy ezekből a hírekből mennyi igaz, azt nehéz feladat volna megállapítani. Amnyi bizonyos, hogy Bratianu Vintila ellen általános a felzúdulás a liberális pártban s hogy nagyon kevés azoknak a száma, akik még ma is tartanak a volt pénzügyi diktátor mellett. A liberálisok vezérválsága azonban Bratianu Jonel halála óta, tehát 1927 november óta lappang. Jellemző azonban a párt fegyelmességére, hogy Bratianu Vintila még mindig a párt élén áll, amelynek egységét csupán Gheorghe Bratianunak s néhány hívének sikerült Károly király visszatérése után megtörni.

Két évig tartott, míg
Duca lázadásra szánta
magát

A Bratianu Vintila ellen lázadó pártvezérek között első helyen Duca volt belügyminisztert szokták emlegetni. Duca Romániának legképzettebb és legrutinizotabb politikusa, aki már egész kora ifjúságától kezdve vezető szerepet töltött be a liberális pártban és egész életén át egyebet sem csinált ugyszólván, mint politizált. Bratianu Jonel tanítványa volt, akit a liberális törzsfőnök különös kegyeivel tüntetett ki. A legutolsó Bratianu Jonel kormányban a belügyi tárcát kapta meg, amely tudvalevőleg a román politikai tradíciók szerint a párt vezérség tulajdonképpeni előszobája. Halálos ágyán azonban öccsét Vintilát jelölte meg utódjául Bratianu Jonel. Azt a Vintilát, aki intelligencia, képzettség és taktikai érzék tekintetében messze elmarad Ducától. A volt belügyminiszter három éven keresztül hallgatott s bár a bukaresti sajtó nagyrésze s a liberális pártvezérek többsége mögötte áll, pártvezéri pretenciójával nemesak, hogy nem lépett ki a nyilvánosság elé, de ellenkezőleg minden alkalmat megragadott, hogy Bratianu Vintilával szembeni büségét nyilvánítsa. Midőn barátai energikusabb Vintila ellenes kampány lefolytatására hívták fel, Duca minduntalan ezt a stereotyp választ adta:

— Lázadást nem csinállok! Inkább kőzatonája maradok a pártnak, semmint hogy esetleg szakadást idézzek elő akciómval.

Az őszi kormányválságban
bizakodnak a liberálisok

Egyes bukaresti lapok most arról értesülnek, hogy Duca feladja eddigi várakozó álláspontját és nyílt akcióba fog kezdeni a vezérválság sürgős megoldásáért. Állítólag azért határozta volna el magát erre a volt belügyminiszter, mert barátai meggyőzték arról, hogy a liberális pártra menthetetlen széthullás vár, ha Bratianu Vintila helyét nem foglalja el sürgősen egy erőskezű politikus. Másrésztől pedig Duca nem tartja lehetőtlenné, hogy ősszel kormányválság lesz és szeretné a pártot erre az eshetőségre a megfelelő módon reorganizálni. A király ugyanis liberális körökben keringő verziók szerint a legutóbbi audienciák során megvitatta az egyes politikussal egy esetleges kormányválság problémáját is. A király a nemzeti parasztpárti kormányon belül mutatkozó nézeteltérések miatt határozta volna el magát állítólag a jelenlegi kabinet leváltására. Liberális körök ebből azt a konkluziót vonják le, hogy a pártiak rövidesen részt kell venniük egy koncentrációs kormányban s e részvétel első előfeltétele Bratianu

Vintilának a párt éléről való eltávolítása.

Duca meg akarja várni,
míg Bratianu Vintila
normális uton lemond

A Curentul szerint Duca ez alkalommal is kerülni fogja, hogy Vintila erőszakos eltávolításával zavarokat idézzon elő. A volt belügyminiszter azt tanácsolta barátainak, hogy várják meg, míg Bratianu Vintila normális uton lemond a pártvezérségről, a párt központi bizottságának legelső ülésén.

ahol a párt politikai helyzetét szelvényben-hosszában meg fogják vitatni. Általában azt hiszik, hogy Bratianu Vintila távozása csupán napok, legfeljebb hetek kérdése.

Nem engem kell meg-
buktatni

Bratianu Vintila több személyi híve, Anghelescu, Chirculescu, Dumitriu és Saveanu volt miniszterek meglátogatták mihaiesi birtokán és hosszasan elbeszélgettek vele a párt belső problémáiról. A Curentul értesülése szerint

a megbeszélés során Bratianu Vintila drámai hangokat pendített meg:

— Nem értem — kiáltott fel Bratianu Vintila —, hogy miért kellene nekem lemondani? Nem a pártvezérség kell megbuktatni, hanem a kormányt.

Bratianu Vintila végül az egység szükségességét hangoztatta hívei előtt. A mihaiesi értekezlettel egyidejűleg Argetoianu Brassóban járt és meglátogatta az ott nyaraló Ducát. Ugyanakkor Brassóban járt Stere is, ki Barbu Stirbeyvel tanácskozott.

A Viitorul cáfol

Bucuresti—Bukarest, szeptember 2. A Viitorul ma hivatalos kommunikék közöl, amely cáfolja a liberális párt belső helyzetéről elterjedt híreket. A pártban semmiféle konfliktus nincs — mondja a kommuniké — az ezzel ellenkező híresztelések ellenfeleink tendenciózus kitalálásai. A liberális párt felelősségérzete sokkal erősebb, mint az ellenfelek kritikái.

Rejtélyes családi dráma áldozata lett egy bukaresti sziguranca inspektor

Az egyik feltevés szerint a felesége rálőtt azután öngyilkosságot követett el, a másik verzió szerint mindkettőjüket egy rejtélyes harmadik lötte le

Bucuresti—Bukarest, szeptember 2. Tegnapi feltűnésteltető családi dráma történt a fővárosban. Parisianu sziguranca inspektor délután lakásából távozva, a kaputól néhány lépésnyire jutott, amikor revolverlövést hallott. Visszarohant lakásába, amikor az ajtót kinyitotta, hirtelen golyó érte, úgy hogy összerogyott. Amikor magához

tért, észrevette, hogy felesége revolver golyótól találva, véresen fekszik a pamllagon. Parisianu nagynehezen a telefonhoz vánszorgott és a rendőrséget hívta. A hatóságok képviselői hamarosan megjelentek a helyszínen és megindították a vizsgálatot. Valószínűnek látszik, hogy Parisianuné előbb

rálőtt férjére, azután öngyilkosságot követett el, azonban ennek ellene mond az, hogy előzőleg egy lövés hangzott el, amelynek nincs gazdája. Így egy harmadik egyelőre ismeretlen személyt is keresnek, aki részese volna a titokzatos drámanak. Parisianu állapota nem súlyos, felesége meghalt.

Mayer Ebner a külföldi zsidó szervezeteknél interveniált a borsai károsultak érdekében

A külföldi zsidó szervezetek felfogása szerint a kormány köteles az ujjáépítés munkáját elvégezn

Berlin, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Dr. Mayer Ebner szenátor a cionista Actions Comitte ülésére a német fővárosba érkezett, mint a romániai zsidóság nagytanácsának tagja, tanácskozásokat folytatott az American Joint Distribution elnökével, dr. Bernard Kahnnal és a németországi zsidók segélyegyesületének főtitkárával, dr. Mark Wischnitzterrel, a borsai zsidó negyed ujjáépítése érde-

kében. Dr. Ebner szenátor alapos megbeszéléseket folytatott a helyzetről. Ugy dr. Kahn, valamint dr. Wischnitzer kijelentették, hogy az általuk képviselt intézmények kuratóriuma éppúgy vélekedik, mint a romániai zsidó parlamenti klub, hogy tudniillik a román kormánynak kötelessége a borsai leégett zsidó negyed felépítése. Azt hiszik, hogy a kormány fogja tudni kö-

telességét. Dr. Ebner szenátor közölte a sajtó képviselőivel, hogy véleménye szerint a külföld nagy zsidó segélyintézményei különös figyelmet fordítanak a borsai esetre. Borsai zsidósága megelégedéssel veheti tudomásul, hogy nagy bajában nincs elhagyatva és hogy a világ zsidósága sorsukat nagy rokonzással szívén viseli.

Peru volt diktátora elfogatása előtt teljesen kiürítette az államkasszát

Az új kormánynak végig kell koldulni a bankokat, hogy legalább a hadsereg illetményeit ki tudja fizetni — Most kutatják, hogy a volt köztársasági elnök, melyik külföldi bankban rejtette el az államkassza harmincmillió dollárját

Visszalépett az argentinai köztársaság elnöke

London, szeptember 2. A Times jelenté Peru fővárosából, Limából, hogy Sanchez Cerro kormánya Augusto B. Leguát, Peru volt köztársasági elnökét San Lorenzo szigetére internálta és a volt diktátornak ott kell várnia az ellene megindított eljárás befejezését. Leguát közpénzek elcsikasztásával vádolják. A perui vizsgálóbiztosok most igyekeznek kikutatni külföldi összeköttetéseit, mert gya-

nuokok merültek fel abban az irányban, hogy londoni bankokkal is összeköttetést tartott fenn s a közpénzekből csaknem harmincmillió dollárt helyezett el titkos folyószámláin. A Press Association távirata szerint a perui állampénztár teljesen pénz nélkül áll. Az elsejei kötelezettségeket nem tudták teljesíteni. Cerro kormánya a belföldi bankokhoz fordult, hogy legalább a hadsereg havi illet-

ményeit ki tudja fizetni. London, szeptember 2. Buenos Ayresből jelentik, hogy az argentinai fővárosban megújulnak a kormány elleni tüntetések. Rőpcédulákat osztogatnak, melyeken Irigoyen elnök lemondását követelik. A földművelésügyi miniszter, aki a mezőgazdasági kiállítás akarta megnyitni, kénytelen volt menekülni a megnyitó ünnepől politikai ellenfelei előtt, akik tettelesen bántalmazni akarták.

Newyork, szeptember 2. A lapok buenos ayresi jelentései szerint Irigoyen elnök az ellene támadt elégedetlenség nyomása alatt visszalépett. Helyét most Martinez eddigi helyettes elnök tölti be.

Buenos Ayresben a tüntetések állandóan napirenden vannak.

Mindenféle gyümölcsöt

(hullottat is) Farkas Lajos és Fia-cég gyümölcs és borsó-párlat főzdeje

CLUJ, Strada Paris 45. sz.

Telefonszám 9—34.

HEGEDŰ

armilyen kotta
kapható
műs. aküzletében
15 szám

egy ellenőrző ap-
ens természetiek
zünjenek meg, mi-
egjavulnak, vagy
k elesnek.

ülnek vetései

ak a költségvetés
ozatait. A kapott
az egyes minisz-
r 10-ig elkészítik
üket, amelyet az-
értekezleten fog-
összeegyeztetni.

nak békél-

zasan tanácskoz-
rtónben a Nehru
beszélések befejez
ező politikustól
vették át. A két
zítő ma adja át
dhinak a poonai

o annak a remé-
hogy a mérsékelt
közvetítő tárgya-
ghozzák a kívánt

csétlenül teste

lehet-e valamit
nak az a felte-
Andrée és társai
vezetésében vesztet-
nyiségű löszert-
tővé tette volna
de a testi fára-
ozták őket az

sszor, aki jelen-
zkodik, felaján-
ió Andréera vo-
szines fényké-
inekben lefotog-
nára.

yal ncia

jegyzékekkel
at

eljes allaposság-
Európa-problé-
nden kritikával,
szonhat válasz-
dumával szem-
a tekintetben
súlyosabbá vá-
árság vezérli
rópai államok
zetartását mind

az Európa-kon-
ránosság legszi-
ják meg és a
át is csupán az
karendjéről és
ó kommunikék

ONSÁGAI AL-
K AZ UJ KE-
ÁBAN.

Keletben

A budapesti kommunisták szombaton megakarják ismételni a hétfői tüntetést

A rendőrség újabb jelentése szerint egy halottja és háromszáz sebesültje volt a tüntetésnek — Hogyan ütközött össze a rendőrség a tüntető munkásokkal

Budapest, szeptember 2. A magyar fővárosban, a véres szeptember elseje után, mára helyreállt a rend. A hama alatt azonban tovább izzik a parázs, a kommunisták, akik a szeptember 1-én békésen tüntetni akaró szocialista tömegek soraiba beférköztek és a munkásokat a karhatalommal szemben ellenállásra uszították, szombaton önálló demonstrációt akarnak rendezni a főváros utcáin.

A szeptember 1-i tüntetés a szociáldemokrata vezérek programja szerint békés manifesztaciónak készült. A program azonban nem vált be. Amikor ugyanis a munkások pillanatra megálltak az Iparearnok előtt, erre a terep rendőrpáncsnoza a munkásvezetőket figyelmeztette arra, hogy megállni nem szabad.

a tömegbe furakodott néhány száz főnyi kommunista pfuj-ozni kezdett.

Hüba esillapította a tömeget, amelyben mar csak rendező elemek voltak, a szociáldemokrata párt vezetőségének néhány tagja. Megjelent több, a polgári ellenzékhez tartozó országgyűlési képviselő is, akik ugyancsak esillapítani igyekeztek az embereket, a rendezőre felkészült csöcselék azonban arra a kérésre, hogy menjenek nyugodtan haza, ismételten dühös püfözéssel válaszolt.

Igazított szóváltás folyt le a rendőrség parancsnoka és az egyik szociáldemokrata főrendező között. A főrendező viselő szemrehányást tett a főrendezőnek, hogy a munkások nem tartják be a rendet, mire a párt megbízottja kijelentette, hogy

a tömegben van néhány száz suhanc, csupa kommunista ifjúsunkas, ezek nyugtalanítják az embereket, ezért bomlott fel a fegyelem

A rendőrtisztviselő figyelmeztetésére a szociáldemokrata párt megbízottai megkísérelték, hogy szétoszlassák a tömeget, de nem bírtak a kommunistákkal, akik kórusban kiáltották:

Murkát, kenyeret!

A Mosonyi uccai rendőrlaktanyából lovas- és gyalogosrendőr segítséget kértek ekkor a rendőrök. Míg a segítség megérkezett, fűtyülve, szitkozódva és kiabálva farkasszemet nézett a csöcselék a készültséggel. Ekkor már a szervezett munkások túlnyomó része szétszéledt s csak olyan elemek vettek részt a zajongásban, amelyekre a szocialista vezetőknek semmi befolyásuk sem lehetett. Amikor pedig vágatva megjöttek a segítségül kért lovasrendőrök és szirénázó autókön előrobogtak a gyalogosok, a terep parancsnoka kiadta az utasítást:

— Oszlatni!

Jarosláv Hasek: Infanterist Svejki Viszontagságai a nagy háboruban I.

A világháború egyetlen humoros, szatirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több színdarab készült ebből a regényből, amelyben Svejki, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elmezt, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könnyű bugyan ki a kacagástól és nevetéstől.

Ara 95 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Ekkor kezdődött a pánik, amelyet követtek a tegnapi számunkban már részletesen megírt események, a sortűz és a véres összetűzések.

Klár Zoltánt véresre verték, autóját pedig felgyújtották

A véres szeptember elsején több polgári képviselő járt a kezére a szociáldemokrata vezetőknek, hogy a munkástömegeket visszatartsák az erőszakos cselekedetektől. Klár Zoltán főorvos, demokrata képviselő autóján a Városliget felé haladt azzal a céllal, hogy a tömeget esillapítani segítsen.

Másodpercek alatt olyan hatalmas tömeg lepte el az utvonalat, hogy az autóg meg sem tudott mozdulni.

— Szónokot kérünk! — kiabáltak a munkások.

Klár Zoltán felállt az autójában s

kérlelni kezdte a tömeget, hogy vonuljon mindenki haza. Ez a kérés olaj volt a tüzre. Feldühödvé támadtak Klárra, kövek kezdtek repülni. Dr. Klár Zoltán ült az autója volánjánál, óvatosan elindította a kocsi, az élő sövény azonban elzárta az utat. Ekkor visszafelé próbált menni, eljutott a Széchenyi-fürdő előtti kertig, ott már azonban ismét óriási embergyűrű vette körül autóját.

Valaki hátulról egy doronggal fejbe vágta Klárt. A főorvos fejét azonnal elborította a vér. Kiemelték a kocsiból, lefektették a padra.

A feldühödött emberek közül senki sem törődött azzal, hogy mi történt Klárral, mindenki az elegáns, vadonat új autóra vetette magát. Egy pillanat alatt, mint a pelyhet, megfordították

A német-holland határon felismerték és letartóztatták a newyorki alvilág hírhedt királyát

Tizenöt ezer márkát és főúri podgyászt találtak Jack Diamondnál, aki Madgeburgba készült

Berlin, szeptember 2. Jack Diamondot, a „newyorki alvilág királyát“ ma éjszaka, amikor az 54. számú D. vonattal Aachenbe érkezett, az utlevélvizsgáló német határrendőrség letartóztatta. Az amerikai gonosztevő Antwerpenből jött a német határra. Örízetben marad mindaddig, amíg kiadatási eljárása befejezést nem nyer. Diamondnál 15 ezer márka készpénzt találtak.

A gonosztevőnek főúri podgyásza van. A lapok szerint Diamondra két hírszolgálati iroda vezetősége és a sajtó hívta fel a német határrendőrség figyelmét, de része van ebben a berlini amerikai nagykövetségnek is. A nagykövetség ugyanis feljelentést tett a berlini birodalmi belügyminisztériumban s közölte, hogy Jack Diamondnak német vizuma van és utlevélben Mag

deburgot jelölte meg európai útja végcéljául.

A nagykövetség most, hogy a newyorki alvilág királyát Aachenben letartóztatták, egyik newyorki bankár meggyilkolásának alapos gyanuja miatt kiadatási eljárást indít be és kéri a birodalmi kormánytól Amerika részére leendő kiadatását.

Sorra szabadlábra helyezik a cuzista agitátorokat

Danila, Totu és Eremia után a borsai agitátorok is visszanyerték szabadságukat

Sighetul-Marmatiei — Máramarossziget, szeptember 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Dr. Piller György vizsgálóbíró ma délelőtt szabadlábrahelyezte azt a három cuzista diákot, akiket annak idején a borsai zavargásokkal kapcsolatban Berindei és Dumitrescu lelkészekkel együtt Polyánán letartóztattak. A vizsgálóbíró úgy találta, hogy miután a három diák ellen a nyomozás befejeződött, a vizsgálatnak nem áll érdekében a további fogvatartásuk.

A három diák ismeretesen néhány nappal ezelőtt beadvánnyal fordult a

máramarosszigeti törvényszéki elnökhöz, amelyben éhségstrájkjal fenyegettek, ha azonnal szabadlábra nem helyezik őket. A három diák a börtönből való kiszabadulása után végigsétált néhány szor a Korona-kávéház előtt, mire a máramarosszigeti rendőrség vezetői figyelmeztették őket, hogy ne tanúsítsanak provokatív magatartást.

Máramarosszigeten ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy a vizsgálóbíró Berindei és Dumitrescu lelkészeket is szabadlábra fogja helyezni a legközelebbi napokban. Ismeretes, hogy Dánilát és

Totut, valamint Eremiát az elmúlt pénteken már szabadlábra helyezte a cámpulungi ügyészség. Az igazságszolgáltatási hatóságok minden látszat szerint egyöntetűen jártak el a cuzista agitátorok szabadlábra helyezése ügyében. Nem tudjuk pontosan, hogy milyen szempontok tették a szabadlábra helyezést szükségessé. Önként tolu azonban a tollra az a kérdés, vajjon az agitátorok mozgási szabadságának a visszaadása nem-e a zavargások új periódusának bekövetkezését jelenti?

A nemzetközi jogász unió új koncepciót dolgozott ki Pán-Európa megteremtésére

Pán-Európa ne legyen politikai föderáció, hanem virulens gazdasági szövetség

Párizs, szeptember 2. A Nemzetközi Jogügyi Unió párizsi központja az utóbbi időben erősebb akcióba kezdett. Az Unió tagjai — előkelő államférfiak és diplomaták — a Briand-féle Páneurópa memorandumot alaposan megvitatták s memorandumot dolgoztak ki, amelynek szempontjai kell, hogy alapját képezzék egy jövőbeni európai együttműködés fölött való tárgyalásoknak.

A memorandum abból indult ki, hogy bizonyos problémák — univerzális jellegű ellenére — sokkal jobban szabályozhatók az egyes államok között. Ezért ajánlatos, hogy a már fennálló nemzetközi szervezetek, ezuttal elsősorban a

Népszövetség, használtassék fel e nemzetközi relációk szabályozására. Vagyis: meg kell változtatni megfelelő módon a Briand-féle javaslatot, vagy pedig annak bizonyos pontjait el kell törölni és azokat újakkal kell behelyettesíteni. Meg kell tartani a regionális alapot, mert bizonyos problémákat nagyon nehéz megoldani egy olyan koncepcióban, mint ahogy azt a Briand-féle javaslat akarja.

Az új európai államegység ne legyen politikai föderáció, de ne is szorítkozzék arra, hogy időleges jellegű legyen. Az európai államközösséget virulens intézménnyé kell kialakítani a résztvevő államok teljes egyenjogúsításával és szu-

verénításuk tiszteletben tartása mellett. Az európai unió végrehajtó szerveiként a javaslat a következőket ajánlja:

- 1. Permanens bizottság.
- 2. Titkári hivatal.
- 3. Plenáris konferencia.

Ez a konferencia legfelsőbb orgánuma az európai uniónak. Védeni kell az európai államok érdekeit és elő kell segíteni az államok együttműködését. A konferencia feladata módot találni a béke fennmaradására és kapcsolatokat keresni az unió regionális csoportjai között.

Rees is rámutatott válaszában arra, zottság már ezelőtti politikáját, de eny nem akart kon-

érdést intézett a dia képviselőjéhez,

már a manda-leményét arról, utendő a Zsidó egalkotottnak és egmondani, hogy kor nyilvántha- felépítettnek.

e nem adott vá- provokált a be-ése. Ennél a kér- an Sir John Hope utalt. Lord Lu- tagja leszögezte, pertifikátok kiad- politikai okokból és ellentmondás- által hirdetett po-

te a palesztinai tett kártéríté-

n Lord Lugard elshez, a zsidók ési lehetőségére Anglia képv- aszokat adott.

artalma bizonyos- a Népszövetség is elérkezettnek eztetni Angliát a on felépítésével ességének teljesi- árja a zsidó köz- a Népszövetség önteni. Lesz-e bá- mben a zsidó nép glalni.

ó várható. Buda-eteorológiai inté- szerint tulnyo- es egyelőre még cható. A hőmér- delben 19 fok

omán kereskedel- ól jelentik: Az ai szerződést teg- ban megkötötték egbizottak alá is

ok eltebb !!

e Gyp és er asszony, dik bennük ai olcsóbbak könyvei!

52 lej
52 lej
52 lej
52 lej

52 lej
52 lej
80 lej
80 lej
80 lej
80 lej
80 lej
80 lej
52 lej
50 lej
80 lej
60 lej

40 lej
60 lej
40 lej
40 lej
40 lej
40 lej
66 lej
52 lej
52 lej
52 lej
52 lej
66 lej
66 lej

KELET ABAN

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Károly király audiencián fogadta Mironescu külügyminisztert.** Bukarestből jelentik: Károly király tegnap ebédre vendégül látta Mironescu külügy minisztert majd audiencián fogadta. A minisztert, majd audiencián fogadta. A Maniu miniszterelnök egyelőre nem meg Szinajába, hanem Bukarestben várja be Mironescut, ahol holnap minisztertanács lesz.

— **Téli versenyt rendez a svéd automobil klub.** Stockholm-ból jelentik: A svéd királyi Autoklub téli autóversenyt készülő rendezni s ezért bizottságot küldött Londonba az Angol Tourist Trophy szabályainak és utvonalaiknak tanulmányozására. A verseny pályája 50 kilométeres utszakasz lesz s az utat külön e célra most kezdik megépíteni. A versenyen az utszakaszt nyolcszor kell majd a versenyzőknek befutniok.

Szeptember 6

Kórházi szombat egész Erdélyben

— **Sikkasztási vádak a debreceni dohánykísérleti állomás igazgatója ellen.** Debrecenből jelentik: Oriási szenzációt keltett a városban, hogy a vizsgálóbíró Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanárnak, a dohánykísérleti állomás igazgatójának hivatalában és lakásán házkutatást tartott. A kísérleti állomás igazgatóját sikkasztással és okirathamisítással gyanúsítják. A házkutatás különös eredménnyel járt. A napszámokos bérlistái egytől-egyig eltűntek és valószínű, hogy az igazgató a jegyzékeket, mint bünyjeleket megsemmisítette. Hír szerint az igazgató évekre visszamenőleg folytatott volna üzlemléteket és a hamisan beállított tételek összege 20.000 pengőt tenne ki. Juhász igazgató részletes vallomást tett, azonban ezt nem publikálták.

— **Rokkantszemle.** A kolozsvári hadkiegészítő parancsnokság a következők közlésére kérte fel lapunkat: Az összes rokkantak, akik 1929-ben és 1930-ban nem álltak felülvizsgálatra, ez év szeptember 5-én kötelesek megjelenni a kolozsvári hadkiegészítő parancsnokságnál, tekintet nélkül arra, hogy kaptak-e erre névze behívót, vagy nem. Azoknak a rokkantoknak is jelentkezniök kell, akik egyszer sem kérétek nyugdíjigazolást, akik elismerését és nincs semmilyen rokkantsági igazolványuk. A jelentkezők hozzák magukkal katonai irataikat, születési és személyazonosságát bizonyító irataikat, Tiszteknék és továbbszolgáló altiszteknék nem kell jelentkezniök. A hadkiegészítő parancsnokság fel hívja a rokkantak figyelmét, hogy ez lesz az utolsó felülvizsgálat.

— **Az első héber-román alef bet.** Régi és erősen érzett hiányt pótol a most megjelent Stengel-féle közsímsert héber ABC rományelvű kiadása. Iskolák, tanulók egyaránt sulyosan nélkülözték egy megfelelő tankönyv hiányát és kénytelenek voltak a legkülönbözőbb alef-béteket használni, egyik esztendőben ezt, a másikban azt, amelykhez éppen hozzájutottak. A most megjelent Kol Jehuda lesz hivatva arra, hogy egy egységes tankönyvet juttasson tanító és növendék kezébe, egy olyan könyvet, amelyik pedagógiai tekintetben is elsőrangú. Az alef-bet lágyabb és egyszerűbb hangjain kezdő és lépésről-lépésre halad a nehezebbek felé. Kicsiny lecke, könnyen összevalogatott szópéldái vonzóvá tessék a tanuló számára. A könyv nyomása világos, tiszta, finom papíron. Első része a betű titkaiba vezet, másik része a fontosabb imákat és áldásmondásokat tartalmazza. Ugy ezeknek, mint a fontosabb szavaknak jó román fordítását adja. A könyv románra való átdolgozása Brif Dávid kolozsvári tanító munkásságát dicséri. A Kol Jehuda ára 25 lej és az Uj Kelet könyvosztálya terjeszti.

— **Az első héber-román alef bet.** Régi és erősen érzett hiányt pótol a most megjelent Stengel-féle közsímsert héber ABC rományelvű kiadása. Iskolák, tanulók egyaránt sulyosan nélkülözték egy megfelelő tankönyv hiányát és kénytelenek voltak a legkülönbözőbb alef-béteket használni, egyik esztendőben ezt, a másikban azt, amelykhez éppen hozzájutottak. A most megjelent Kol Jehuda lesz hivatva arra, hogy egy egységes tankönyvet juttasson tanító és növendék kezébe, egy olyan könyvet, amelyik pedagógiai tekintetben is elsőrangú. Az alef-bet lágyabb és egyszerűbb hangjain kezdő és lépésről-lépésre halad a nehezebbek felé. Kicsiny lecke, könnyen összevalogatott szópéldái vonzóvá tessék a tanuló számára. A könyv nyomása világos, tiszta, finom papíron. Első része a betű titkaiba vezet, másik része a fontosabb imákat és áldásmondásokat tartalmazza. Ugy ezeknek, mint a fontosabb szavaknak jó román fordítását adja. A könyv románra való átdolgozása Brif Dávid kolozsvári tanító munkásságát dicséri. A Kol Jehuda ára 25 lej és az Uj Kelet könyvosztálya terjeszti.

A Tóra előtt adakozzanak a cluji zsidó Kórháznak

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

A tegnapi számunkban megkezdett nagykarolyi részletezés folytatása:

Carei-Mare	
Sándor Salamon	100 lej
Herskovits	100 „
Simon	100 „
Spitz Sámuel	150 „
Dr. Mandel	100 „
Neumann F.	100 „
Schwartz Nándor	150 „
Dr. Fehér M.	100 „
Berkovits Jenő	100 „
Blau Sámuel	100 „
Deutsch Imre	100 „
Ifj. Klein József	100 „
Berkes	100 „
Niedermann Samu	100 „
Weinberger Sámuel	200 „
Reiter A. és Fia	200 „
Glattstein József	200 „
Róth F.	200 „
Illés József	200 „
Rosenberg Zsigmond	100 „
Beckmann József	100 „
Jakovovits Lajos	100 „
Grosz Mór	100 „
Löwi Moise	100 „
Katz Sámuel	100 „
Strauss Dezső	100 „
Grosz Ignátz	100 „
Pataky Sámuel	100 „
Pfeffermann	100 „
Schwartz Mihály	100 „
Klein Sándor	100 „
Weisz Viktor	100 „
Taub Béla	100 „
Diamant Samu	100 „
Weisz Dezső	100 „
Sámuelné	100 „

Jager Hermann	100 „	
Grosz Hermanné	100 „	
Pofitzer	100 „	
Özv. Klein Ignátzné	100 „	
Kertész Lajos	100 „	
Klein	100 „	
Farkas József	100 „	
Weisz Benjámín	100 „	
Friedmann Ignátz	100 „	
Dr. Benedekné	100 „	
Weisz és Friedmann	100 „	
Weisz Jakab	100 „	
Kertész cég	100 „	
Frank Salamon	100 „	
Deics Farkas	100 „	
Róth Viktor	150 „	
Meisels Hermann	100 „	
Weiszhausz	100 „	
Harpuder	100 „	
Goldstein	100 „	
Leichtmann	100 „	
Mermelstein Majerné	100 „	
Többek	1444 „	
Dr. Schusztories	500 „	
Lebovits Béla	500 „	
Többek	5726 „	
Összesen:	43.370 „	
Julius 27-én kimutatva:	42.000 „	
Most beküldve:	1.370 „	
Cáran Manó Várviz	100, Berkovits Béla Aiud 500, Lőrincz Lajos Aiud 50, Fekete Miksa Bogdánd 300, Zusmann Áron Bogdánd 200, Weisz Hermann Huszt 500, Léwi Izák Nagysármás 300, Teszler Simon Sibiu 300 lej.	
Összesen:	3.620 lej	
Eddig kimutatva:	1.187.171 „	
Összesen:	1.190.791 „	

— **Sikerült az első orosz kormányozható léghajó próbatúja.** Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint az első orosz kormányozható léghajó próbatúja kielégítő eredménnyel járt. A léghajó esütörtökön Moszkvából Leningrádba repült. Több lap szerint a Graf Zeppelin öszi oroszországi útja alkalmával az orosz léghajó a határig elébe fog menni a német léghajónak.

— **Costes és Bellonte kedvező széllel repülnek az Atlanti óceán fölött.** Párizsból jelentik: Costes és Bellonte pilóták ma startoltak az amerikai óceánrepülő utra a le bourgeti repülőtérről. Buzsztatásuknál ott voltak a repülőterén feleségeik is. Gépjük, a kérdőjel, greenwichi időszámítás szerint 11 óra 40 perckor átrepülte Anglia délnyugati partvidékét és az atlanti óceánra vette útját. A francia légügyi minisztérium közli, hogy a jacques-quartier rádióállomás szikratávíratot kapott Costes és Bellonte francia óceánrepülő pilótáktól, akik greenwichi időszámítás szerint 4 óraker kedvező időben haladtak a Kér dőjel nevű gőpen az Atlanti óceán felett. A megadott földrajzi pont 43 fok északi szélesség és 41 fok nyugati hosszúság tul van az óceáni út feletén.

— **Decor iparművészeti szalon (Fóter 12.)** tisztelettel tudatja, hogy gyermek-ruha osztályvezetője külföldi utjáról hazatért és t. rendelőinek ismét rendelkezésére áll.

— **Vesztett kutya harapta meg Lilian Gisht.** Londonból jelentik: Lilian Gish filmszínésznő kezét a nyugatamerikai tengerparton gazdátlan kutya megharapta. A filmstár beoltatta magát veszettség ellen.

— **Az albán fővárosban megünnepelték a monarchia megalapításának második évfordulóját.** Tiránából jelentik: A monarchia alapításának második évfordulóját megünnepelték az albán fővárosban. Zoghú király fogadta a törvényhozás szerenesekeivátaut tolmácsoló küldöttséget, majd a diplomáciai kart. Este a várost fényesen kivilágították.

— **Hetvenegyre melkedett a Calmette szérum áldozatainak száma.** Berlinből jelentik: Lübeckben a Calmette szérummal kezelték közül ujra meghalt egy eseesemő. A halálos áldozatok száma ezzel 71-re emelkedett.

— **Huszonnegy lista indul a német választásokon.** Berlinből jelentik: A választási főbizottság benyújtott listák közül huszonnegyet elfogadottnak jelentett ki, hatot azonban visszavetett.

— **Nemzetközi légiforgalmi konferencia Hágában.** Hágából jelentik: Ma megnyit az ötödik nemzetközi légi forgalmi konferencia, amelyen harminc állam delegátusai jelentek meg.

— **A katolikus sajtó nemzetközi kongresszusa.** Brüsszelből jelentik: A katolikus sajtó nemzetközi kongresszusa ma nyitották meg a belga fővárosban. A kongresszus 28 országból 42 delegátus vesz részt.

— **Szívizhűdésben meghalt a rajnai megszálló csapatok amerikai parancsnoka.** Párizsból jelentik: A Chicago Tribunek jelentik Washingtonból, hogy Allen amerikai tábornok, a rajnai megszálló amerikai csapatok 1919-21. években volt főparancsnoka szívizhűdésben meghalt. Emberséges magatartásáért a megszállott területek német lakosága körében is tiszteletnek örvendett.

— **Bűnös kezek okozták a sanfranciskói vasuti katasztrófát.** Londonból jelentik: A sanfranciskói vasuti katasztrófa fával kapcsolatban kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a sziklaomlás bűnös kezek okozták. A nyomozást erélyesen folytatják az ismeretlen tettesek ellen.

— **Vigh Ernő koncessziót kapott.** Megírtuk, hogy a szépművészeti minisztérium Bérczi Mihálynak koncessziót adott egy ugynevezett portyázó társulat megszervezésére. Bérczi lemondott a koncesszióról, amelyet a minisztérium Vigh Ernőnek, a Ferenczy társulat volt népszerű tagjának adott ki.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
 Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket előnyös kamattal mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza Olcsó kölcsönöket nyújt.

Flókjai De j, Dicioanmartin, Alba-Julia, Targul Mures, Oradea és Timisara. (Dés, Dicső szentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárád és Temesvár)

SAJÁT TOKÉI 143 MILLIÓ LEI

Affiliál intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. urda (Torda), Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Ódorheiu (Sz. elyudvarhely) és Cristur (Sz. Keresztur, Szászrégenvidki Takarékpénztár r.-t. Reghin (Szászrégen), Népbank r.-t. Huedin (B.-hunyad.) Szamosujvár Hitelbank R.-t. Gherla (Ezamosujvár).

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Áruraktárai a vasut mellett.

BUZIÁS gyógyfürdő

(Román Neuheim)
 páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos érlemezéses szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomszúr, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc) esetében a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.

Uj modern uszoda napfényes stranddal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld.

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát)

— **Triesztben megkezdtek a terroristák perének tárgyalását.** Triesztből jelentik: A terroristák perének tárgyalása ma megkezdődött. A per vádlottait politikai gyilkosságok, merényletek, gyújtogatások és államellenes bűnselekmények elkövetésével vádolják.

— **Jogerős lett a Tuka-perben hozott ítélet.** Prágából jelentik: A Tuka-perben hozott ítélet a jogerőre emelkedett. Két nap kivételével az egész vizsgálati fogságot beszámítják Tukanak, akinek végleges elhelyezése tekintetében még mindig nem történt a minisztérium részéről döntés.

Szeptember 6

Kórházi szombat egész Erdélyben

— **Kiutasították a Hearst trüszit főnökét Párizsból.** Párizsból jelentik: A Figaro értesülése szerint Hearst amerikai újságkiadó részére kiutasítási végzést kézbesítettek, mert azzal a váddal illették, hogy koncernje jogtalan uton jutott birtokba az angol-francia flotta egyezmény szövegének.

— **Németellenes tüntetések voltak Lodzban.** Varsóból jelentik: Lodzban tegnap a polgármester kezdeményezésére németellenes tüntetések voltak. Rendezés nem fordult elő.

— **Négy napig fog tartani a kisebbségi konferencia.** Genfből jelentik: Wilfan olaszországi szlovén volt képviselő elnökele alatt ma nyílik meg az európai kisebbségek hatodik kongresszusa. A kongresszus négy napig tart.

— **Schober kancellár angol beszédet mondott a hangosfilm kamara előtt.** Bécsből jelentik: Schober osztrák kancellár ma amerikai hangosfilm-felvételek részére német és angol beszédet mondott az Egyesült Államok és Ausztria visonyáról.

A Tóra előtt adakozzanak a cluji Zsidó Kórháznak

A Keren Kayemeth Liszrael központi irodája ezuton kéri fel a KKL biztositakat a perselyűritések azonnali lefolytatására és az elszámolások beállítására, mert a 20 és 5 lejes papírpénzek csak szeptember 15-ig vannak érvényben és ha bevéltatlanul maradnak, érzékeny veszteséget okoznak a KKL-nek.

Ha azt akarja, hogy hirdetései eredményesek legyenek, hirdessen az Uj Keletben.

— **Szeptember hatodika kórházi szombat.** Erdély összes hitközségeiben erősen készülnek a kórházi szombatra és a cluji összes imaházak szintén megtartják e szombatot, mely hivatva lesz a kórház most épülő részéhez szükséges 6 millió lej jelentékeny részét előteremténi. A kórház, mely bátran nevezhető az erdélyi zsidóság közös tulajdonának, és elsőrendű szükségletének, máris szükség bizonyult a jelentkező betegeknek. A kórházi szombat ez évben éppen ezért sokkal nagyobb erkölcsi és anyagi sikerre számíthat, mint a múlt évben, amikor még csak egy szép ígérlet volt az egész. Ma, amikor már a megvalósult művet kell tökéletesíteni, fenntartásához hozzájárulni, minden zsidó testvér tudni fogja kötelességét a Thóra előtt a kórház szombatián. A vidékről beérkező jelentések már eddig is sokat ígérően hangzanak, a legtöbb hitközségben a rabbi a szószékéről fogják a hívek figyelmét az adakozásra felhívni, más helyeken a hitközségek vezetői állnak az akció élén.

ZSIDÓ

Öt nap minden sékles elszámol teljes er

Az elszámolás szélyezteteti a d sok és a konferé

Cluj—Kolozsváridesen összeül a cionista konferencia pontot fog jelent zsidóságának ne Ezzel kapcsolható Szövetség Kisinté lattal látja, hogy ténykedés alapja ebben az évben a kívánt lelkiismeret ménnel, sőt nagy amely minden fe ellenére még mi elszámolását hol határidő még aug

Egyáltalán nem vetkező helységre Alsókosály, Avast nyosgyeres, Avagy ergerbegy, Augusz Bihardioszeg, Bo Barátos, Barátka, ayes, Backamadara Egeres, Entradar száda, Erdőd, Földra, Feriháza, asszó, Gerend, Hagymáslapos, Hosszmező, Jimi divásárhely, Kis Kovászna, Kisreb Kásapatak, Kisbá kes, Kolozs, Kir Márkaszék, Mezős sárhely, Margitta, rosludas, Magyar Magyarséka, Ma nyulas, Nagyenyed somkut, Nagyilond szereda, Nagynyire báród, Nagysikárlak, Oradna, Örd Románszentgyörgy nót, Ture, Toplie kence, Szamosujvá duk, Szászrégen, S györgy, Soborsin, Szent Simon, Szal Apátkeresztur.

Csak részben küllást a következő Borosjenő, Dieső Erzsébetváros, Éras, Gyulafehérvam esbükk, Bogdánd lós, Nagyvárád, Nagyszében, Máran Tekintettel arra, kelszám ismerete nem tudja a delegá leteket megállapítat számolásokat a konfe kiírását és a konf lelo időpontban va szélyeztetik. Enné Kisintéző-bizottságtalban felszólítja lembe levő sékelb számolásait 5 na körülmények között ellenkező esetben a mulasztókra kény

Raducanu keres ajánl Oroszország el a Rador: Raducanu niszter nyilatkozat Wiener Journalnak, pai gazdasági viszo beszél és mint egyet polgári államok össze az orosz dumping e szerint az orosz konf goru gazdasági blok örini, olyannal, amel i államok részvesztén belül megoldható államok kölcsönös ga és ennek sokkal nag mint az európai állat egyezésének.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Öt napon belül minden sékelbiztos köteles elszámolni az akció teljes eredményével

Az elszámolás halogatása veszélyezteteti a delegátusválasztások és a konferencia előkészítését

Cluj—Koloszvár, szeptember 2. Rövidesen összeül a tizedik erdélyi zsidó konferencia, amely fordulópontra fog jelenteni ezen ország rész zsidóságának nemzeti mozgalmában. Ezzel kapcsolatban a Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintéző-bizottsága sajnálattal látja, hogy a minden cionista ténykedés alapját képező sékelakció ebben az évben nem folyt le a megkívánt lelkiismeretességgel és eredménytel, sőt nagyon sok helység van, amely minden felszólítás és sürgetés ellenére még mindig nem küldte be az elszámolását, holott az erre kitűzött határidő még augusztus 15-én lejárt.

Egyáltalán nem számoltak el a következő helységeket: Alsobattfalva, Alsókösöny, Avasfelsőfalu, Arad, Aranygyéres, Avasujváros, Aranyosgerbergy, Augusztin, Ajton, Bikszád, Biharfőszeg, Borszék, Borgóprund, Barátos, Barátka, Balázsfalva, Belényes, Backamadaras, Bél, Csucs, Eled, Egeres, Entrád, Erszakács, Erdőszáda, Erdőd, Fiattfalva, Felsőszuk, Földra, Feriháza, Felsőbánya, Farkasasszó, Gerend, Girodtótfalu, Gyalu, Hagymásfalva, Halmi, Hidalmás, Hosszmező, Jimbolea, Keszteg, Kézdivásárhely, Kissármás, Középlak, Kóvázna, Kisrebra, Küküllőszéplak, Kásapatak, Kisbárd, Korond, Kékes, Kolozs, Királyhágó, Leordina, Márkaszék, Mezőszakadát, Marosvásárhely, Margitta, Magyarlajos, Marosludas, Magyarszovát, Marosvécs, Magyarcséka, Marosnagylak, Nagynyulas, Nagyenyed, Nagybánya, Nagysomkút, Nagyilonda, Náprád, Nyárad, Szereda, Nagynyires, Nagyilva, Nagybaród, Nagysikló, Noszoly, Nagylak, Oradna, Ördögösfüzes, Pécska, Románzentgyörgy, Radákszinye, Radnót, Ture, Toplica, Torda, Szászlekenye, Szamosújvár, Szászváros, Szurdok, Szászregény, Segesvár, Sepsiszentgyörgy, Soborsin, Szilágynagyfalva, Szent Simon, Szalács, Vajdakamarás, Apátkeresztúr.

Csak részben küldték be az elszámolást a következő helységeket: Brassó, Borosjenő, Dicsőszentmárton, Dés, Erzsébetváros, Erőmihályfalva, Fogaras, Gyulafehérván, Felsővisó, Gyimesbükk, Bogdand, Gyergyószentmiklós, Nagyvárad, Naszód, Medgyes, Nagyszében, Máramarossziget, Rév.

Tekintettel arra, hogy a pontos sékelszám ismerete nélkül a Szövetség nem tudja a delegátusválasztási kerületeket megállapítani, a késedelmes elszámolások a konferenciai választások kiírását és a konferenciának megfelelő időpontban való megtartását veszélyeztetik. Ennélfogva a Szövetség Kisintéző-bizottsága a leghatározottabban felszólítja az összes késedelemben levő sékelbiztosokat, hogy elszámolásukat 5 napon belül minden körülmények között küldjék be, mert ellenkező esetben minden felelősséget a mulasztókra kénytelen hátrítani.

Raducanu kereskedelmi blokádot jelent Oroszország ellen. Bécsből jelenti a Rador: Raducanu volt munkaügyi miniszter nyilatkozatot adott a Neues Wiener Journalnak, amelyben az európai gazdasági viszonyok nehézségeiről beszél és mint egyetlen kivezető utat a polgári államok összefogását jelölte meg az orosz dumping ellen. Nyilatkozata szerint az orosz konkurenciát csak szigorú gazdasági blokáddal lehet ellenőrizni, olyannal, amelyben az összes többi államok résztvesznek. E blokádot kérésben belül megoldható volna az európai államok kölcsönös gazdasági viszonya is és ennek sokkal nagyobb a fontossága, mint az európai államok politikai meg egyezésének.

KÖZGAZDASÁG

Kevés kilátás van arra, hogy a nemzetközi piacokon a buza áresését fel lehessen tartóztatni

London, szeptember 2. Azoknak a segélyakcióknak dacára, amelyeket a világ minden gabonatermő állama a buza folytonos áresésének feltartóztatására életbeléptetett, a buza ára a nemzetközi piacokon állandóan esik és egyelőre még csak sejteni sem lehet, hogy ez az áresés mikor és milyen színvonalon fog megállni. A legújabb angol számítások szerint Európa buzatermése körül belül 24 millió métermázsával lesz ugyan kevesebb az idén, mint amennyi az elmúlt évben volt, mert a tavalyi 584 millió métermázs buzatermésével szemben az idén, a várható orosz termést is beszámítva, csak 560 millió métermázsára lehet számítani, az európai piacokon a buza ára az idén mégis alacsonyabb, mint volt tavaly ilyenkor. Eből látszik, hogy a buza áralakulására nem az európai termés eredménye gyakorol befolyást, hanem az Európán kívüli államok, ezekben pedig a kínálat sokkal nagyobb, semhogy az európai termés csökkenése ennek a kínálatnak árrömbölő hatását ellensúlyozni tudná.

Részletesen beszámoltunk azokról a nehézségekről, amelyekbe a kanadai pool jutott s amelyek arra kényszerítik, hogy készleteinek egy részétől olesó áron szabadulni igyekezzenek. Ezeknek a nehézségeknek oka az, hogy hosszú ideig visszatartotta a tavalyi termés nagyrészét a piacról, mert így akarta a buza árának esését megakadályozni, ez azonban két irányban is nagy veszedelemre vont maga után. Az egyik az, hogy a tavalyi készletek egy része is megvan, a másik veszedelem pedig az, hogy a készleteknek a piacról való visszatartása olyan óriási tökéket költött le, hogy a pool már hónapok óta azelőtt a legnagyobb pénzügyi nehézségek közé jutott. A kanadai poolt a pénzügyi összeomlás elől csak az mentette meg, hogy a bankok állami garancia mellett hiteleket nyújtottak neki. Ez a támogatás azonban csak ideig-óráig éreztette kedvező hatását s a pool ma ismét ott tart, hogy a kanadai új termés finanszírozása csak a legnagyobb nehézségekkel történhetik meg. A pool szeretne ugyan menekülni ez alól a kötelezettség alól, ezt azonban nem tudja megtenni, mert a farmerek legnagyobb részével szemben még évekre szóló szerződések kötik. Mint mindenütt, a gazdák szeretik magukat úgy feltüntetni, hogy az állam boldogulása az ő boldogulásuktól függ. Kanadában is a pool azt hangoztatja, hogy a gazdák megsegítése és a poolnak pénzügyi támogatása állami érdek. A pool vezetőit azt követelték az államtól, hogy nyújtsanak pénzügyi segítséget arra, hogy a gazdáknak a beraktározott buza mennyiségre elegeket nyújthasson, a

kormány azonban ezt a kívánságot megtagadta, mint ahogy az egyes kanadai kerületek is megtagadták azt a kívánságot, hogy az állam, illetve a kerületek vállaljanak garanciát a pool által a bankoknál felveendő kölcsönért. Egyelőre tehát az a helyzet, hogy a poolnak nincs meg az a pénze, amellyel az új termést finanszírozni tudná s ha meg is tudja majd kapni, semmiesetre sem lesz ez a pénz állami pénz, hanem legfeljebb csak a bankokkal sikerül majd valamilyen tranzakciót lebonyolítani.

Az Egyesült Államokban is pénzügyi nehézségekbe ütközik az a törekvés, hogy valami segélyakcióval támasszák alá a buzaárakat. Hetekkel ezelőtt, a nagy szárazság idején, Hoover köztársasági elnök nagy beszédet mondott ugyan arról, hogy az állam nem hagyja eserni a gazdákat, s hogy a segélyakció már meg is indult, abban a pillanatban azonban, midőn az eső megeredt, megakadt az egész akció s az ígéretek bevéltéséből nem lett semmi. Az amerikai gazdák most abban reménykednek, hogy a buza árát meg lehet javítani azáltal, ha állataikkal tengeri helyett buzákat fognak etetni, mert ezzel egyrészt a buza fogyasztást növelik, másrészt látható készletek fognak csökkenni, 200-250 millió bushelre becsülik azt a buza mennyiséget, amelyet ílymódon takarmányozási célokra fognak felhasználni.

Minden kísérletet megüsit és minden áldozatot, amelyet az Egyesült Államok a buza árának megjavítására hoznak, meddővé tesz az a körülmény, hogy Oroszország óriási buza mennyiségeket kínál föl a nemzetközi piacon, még pedig sokkal olesóbb áron, mint amint áron a többi ország a maga buzatermését eladásra kínálja. Az orosz buza kínálat sokkal nagyobb, mint Argentínának, Ausztráliának és Indiának buzaexportja együttesen.

Amellett az Egyesült Államok és Kanada már eddig is kétszerakkora buza mennyiséget dobott az európai piacra, mint tavaly hasonló időszakban. Nem igen lehet tehát abban reménykedni, hogy azoknak az akcióknak, amelyek ma a buza árának emelésére a világ egyes államaiban folyamatban vannak, lényeges sikerük legyen, mert a londoni gabonátözsde elterjedt hírek szerint a legközelebbi napokban 5 és fél millió bushel buza fog a tengerentúlról a különböző európai kikötőkbe beérkezni s a kanadai pool a pénzügyi nehézségeit egyelőre nem képes másképp csökkenteni, mint azáltal, hogy készleteinek nagyrészét továbbra is olesó áron, sőt ha kell, még a mainál alacsonyabb áron is, piacra dobja.

Olesóbb lett a hus Koloszváron. Koloszvár város tanácsa szombati ülésén foglalkozott az új maximális árak megállapításával. A tanács a régi kenyér- és lisztárakat továbbra is fentartotta, a husnemiek és disznózsír árát azonban kilogrammonként 2 lejfeljlesztette.

Uj százezeseket bocsátanak ki. A Banca Nationala hivatalosan közli, hogy új 100 lejes bankjegyeket bocsát ki, amelyek színben és két új aláírással fognak különbözni az eddigi 100 lejesektől, amelyek különben szintén forgalomban maradnak, amíg automatikusan ki nem selejteződnek.

Szeptember 15-én és 16-án tartják meg Bánffyhunyadi nagyvásárt. Bánffyhunyadi község elöljárósága közli az érdekeltekkel, hogy e hó 21-én és 22-én tartani szokott országos vásárokat ebben az évben szeptember 15. és 16-án tartják meg.

Franciaország és a jugoszláv kölcsön. Párizsból jelentik: Francia kormánykörök a jugoszláv kölcsönrel szemben követeléseket állítottak fel, elsősorban, hogy a kölcsön frankra, fontra és dollárra legyen kiállítva. Franciaország ezt főleg azért kívánja, hogy a nála jegyzett részét a kölcsönnek minél előbb más piacokon is el tudja helyezni. Ezzel folytatni tudja az a politikáját, hogy az idegen kölcsönöket általában biztosítani tudja majd külföldi piacokon is.

Emelkedett az európai cukortermelés. Bécsből jelentik: Dr. Micus ismert cukorstatistikusa a napokban közölte az európai cukortermelés statisztikáját. E szerint 1930-ban a bevetett földek 3,03 százalékkal emelkedtek. Ebből a számból hiányzik Oroszország. Ha egész Európát, Oroszországot bevonásával is vesszük, akkor az emelkedés 18 százalékos lesz ki. Európában egyébként 2,92 millió hektárt tesz ki a régióban, mely 2,64 millió hektár. Dr. Micus a répatermelést Oroszországot bevonásával 9,78-ra becsüli a régi 8,22 millió hektárral szemben, ami 19,03 százaléknak felel meg. Ennek a fokozásnak főrsze Oroszországra esik, amely 0,92-ről 2,2 millió tonnára emelte termelését. Az egyes országok között leg nagyobb volt az emelkedés Németországban, Nagy-Britanniában, Dániában és Svédországban. Csökkent a produkció Lengyelországban, Magyarországon és Jugoszláviában.

Vasárnap délelőtt 10 óráig tartanak nyitva a koloszvári mészárosok. A koloszvári mészárosok éveken ezelőtt határozottan kimondták, hogy vasárnap délelőtt becsukják üzleteiket. Néhány koloszvári mészárosmert, főleg pedig a külvárosiak el megállapodás ellenére vasárnap délelőtt is nyitotak. Mások viszont erre válaszul a munkaiügyi miniszter kérték meg, engedélyezze, hogy ezentul valamennyien vasárnap délelőtt 10 óráig tarthassanak nyitva. A munkaiügyi miniszter ma értesítette a koloszvári munkaiügyi inspektorátust, hogy a kérés teljesítéséhez hozzájárul, így tehát a jövő vasárnap már délelőtt 10 óráig tartanak nyitva azok a mészárosok, akik akarnak.

Az erdélyi tojáskereskedők gyűlése. Mint már megírtuk, az erdélyi tojáskereskedők a standardizálási törvény életbeléptetésének egy évre való meghosszabbítását kérték a kormánytól és elhatározták, hogy érdekeik védelmére szindikátusba tömörülnek. A tojáskereskedők a szindikátus megalakítása céljából tegnap az iparkamrában gyűlést tartottak. A gyűlésen kiderült aztán, hogy Bukarest székhellyel már megalakult az erdélyi és bánági tojáskereskedők szindikátusa. A magyar tojáskereskedők elhatározták, hogy a bukaresti szindikátusba való felvételüket fogják kérni, ha pedig ennek kivitele akadályokba ütközne, úgy Koloszvár székhellyel külön szindikátust alakítanak. Egyébként a standardizálási törvény a mai nappal kezdődőleg életbeléptett. A mai naptól kezdve a standardizált tojás kiviteli illetéke 25 bani, a standardizálatlan pedig 1 lej. A szeptember elseje előtt exportált, vagy berakott tojás darabja után még 50 bani kiviteli illeték fizetendő.

Nagy áresés a zsirpiacon
Az egész országban csakis én szállítom a legfrissebb, nyáron olvasztott
קשר ארטה LIBAZSIRT
a legolcsóbban, vasuton és postán, saját bődönömben.
FRIEDMANN SAMU
Oradea, Cuza Voda 6

Aviz — Értosltós

A „Gránicerul“ vállalat autobsz járatai a következő időkben közlekednek:
1930 május hó 26-tól
Cluj—Baia-Mare—Sighet

Indul				Cursa	Érkezik			
I.	II.	III.	IV.		I.	II.	III.	IV.
630	14	—	—	Cluj	1030	—	—	1730
850	1530	—	—	Gherla	830	—	—	1530
9	16	—	—	Dej	8	—	—	15
10	17	—	—	Heanda-Mare	7	—	—	14
11	18	—	—	Somcuta-Mare	6	—	—	13
12	19	14	5	Baia-Mare	5	18	10	12
—	—	15	6	Seini	—	17	9	—
—	—	16	7	Negresti	—	16	8	—
—	—	17	8	Câmpulung	—	15	7	—
—	—	18	9	Sighet	—	14	6	—

Érkezik				Cursa	Indul			
I.	III.	II.	IV.		I.	III.	II.	IV.
6	11	16	—	Cluj	10	15	18	—
730	1230	1730	—	Gherla	830	1330	1630	—
8	18	18	—	Dej	8	13	16	—
9	—	19	—	Beclean	7	—	15	—
10	—	20	—	Bistrița	6	—	14	—

Indulás a főpostától! Jegyek előre válthatók a Hotel Astoria, New-York, Central, Transsylvania Bistrița-n a Hotel Hoffmann, Szigeten a Hotel Lorona portásainál. Kirándulásra alkalmi autobszok, valamint autotaxik bármikor megrendelhetők irodánkban Koloszvár, Piața Stefan Cal Mare 4. — Telefon 3-44.

Színház-Mozi

Nincs jövője a százszázalékos beszélőfilmnek

Szinkronizált filmek készítésére térnek át az amerikai filmgyárak. A Fox európai vezérigazgatójának nyilatkozata

Még egy-két hét és a mozsínházakban megkezdődik a szezon. Az előkészületek természetesen már folynak, a filmgyárak képviselői üzleti köruton vannak és a mozik naponként folytatnak tárgyalásokat az új szezon műsorairól. Mindegyik mozi igyekszik valami meglepetést szerezni közönsége számára, ezek a meglepetések azonban attól függenek, hogy milyen a termés a filmgyártás terén. Az kétségtelen, hogy a közönség főképp a hangos filmek iránt érdeklődik és előbb több valamennyi mozi kénytelen lesz áttérni a hangos filmekre. A közeledő szezonnak egyébként előhírnökeként most jugoszláviai köruton van Harry J. Gell, a Fox filmgyár közép-európai vezérigazgatója, akit az amerikai gyár csak nemrég nevezett ki erre a pozícióra bécsi székhellyel. Harry J. Gell jelenleg Szubotieczán tartózkodik, innen megy tovább meglátogatni a többi jugoszláv városokat, majd Románia felé folytatja útját. A Napló munkatársának alkalmá volt beszélgetni Harry J. Gell vezérigazgatóval, aki benszülött amerikai ember és kitünő ismerője a filmgyártásnak. A beszélgetés során rendkívül érdekes kijelentéseket tett a filmgyártás jövőjéről és arról a beláthatatlan fejlődési lehetőségéről, amely előtt a filmgyárak állanak.

Harry J. Gellnek legfontosabb megállapítása az, hogy az ugynevezett százszázalékos beszélőfilmeknek, amelyek iránt kezdetben mutatkozott meg a legnagyobb érdeklődés, nincs jövőjük és a százszázalékos beszélőfilmek nem azt az irányt mutatják, amelyen a filmgyártásnak haladnia kell.

Ezek a filmek, — mondotta — melyek párbeszédekben épülnek fel, elvesztették nemzetköziségüket, filmszerűségüket és éppen annak a tempónak a rovására mennek, amely a mozivásznat megkülönböztette a színpadtól. Azonkívül a párbeszédű filmek unalmasak is. Nem csak ott, ahol ismerik és beszélnek a film nyelvét, hanem Angliában és Amerikában is állandóan csökken az érdeklődés a beszélőfilmek iránt. A filmek internacionálisnak kell lenni elsősorban azonkívül érdekes eseményt kell nyújtani, nem szabad nélkülöznie a tempót, de mindemellett a mai kor igényeinek megfelelően hangosnak kell lennie. Meg kellett tehát találnia azt a módot, amely mindezt lehetővé teszi. Szükséges volt elsősorban továbbra is alkalmazni azt a rendezési módszert, amely a filmfelvételeknél oly kitünően bevált, nagy súlyt kell helyezni a kiállításra és gondosan ki kell választani a feldolgozásra kerülő témát. A mai tonfilmek csupán kísérletezések eredményei. Irányelv a zene és az ének továbbra is százszázalékos hangjátékok, amelyek azonban csak épp a párbeszédet nélkülözik. A jövő hangos filmje tehát a hangjáték. Ugyanaz a hangjáték, amelyeket a rádió hozott divatba. Természetesen készülnek százszázalékos beszélőfilmek is, de ezek rövid filmek, amelyek nem képeznek egész estét betöltő műsort. A beszélőfilmeknek pedig elsősorban aktualitással kell összefügniök. Kitünően lehet például alkalmazni a hangos híradóknál.

Harry J. Gell szerint a hangos híradókra fektetik a legnagyobb súlyt a filmgyárak és valamennyi hatalmas szervezettel dolgozik, hogy az eseményeket a legrövidebb időn belül a mozivászonra vigye. A legnagyobb és legkitünőbb szervezete a Fox-nak van, amely a sajtóval lépett összeköttetésbe és így már lehetővé teszi azt, hogy minden eseményt, a világnak bármely táján is történjen, három-négy nappal később filmszallaggal mozivászonra vetítsen. Csak Európában több mint száz pompásan felszerelt modern filmfelvevő autó van üzemben és így el tudták érni, hogy a nápolyi földrengésről egy héttel később amerikai mozikban már eredeti helyszíni hangos felvételeket mutathattak be. A sató eleinte idegenkedett ettől a rendszertől, de aztán bebizonyult, hogy a hangos heti híradó csak hasznára van a sajtónak, mert az események iránt felkelti az érdeklődést, minthogy pedig a híradó csak rövid film, a közönség az eseményről részletesebben a sajtó útján tájékozódik. A filmgyárak azonkívül berendezkedtek arra is, hogy min-

den kiváló egyéniségről filmet készítsenek, amiket azután elraktároznak mindaddig, míg aktuálisak nem válnak. Ugyanolyan rendszerrel dolgoznak, mint az újságszerkesztőségek a klisékkel. Amikor Károly román király vizitátort Romániába, az amerikai mozikban már másnap hangos híradón szerepelt Károly román király.

Végül kijelentette még Harry J. Gell vezérigazgató, hogy a hangos filmek is hamarosan olcsóbbak lesznek. Eddig aránylag nagyon kevés mozi rendezkedett be hangosfilm előadásra és emiatt a drága előállítási költséget ezek között kellett felosztani. Minél több mozi fog hangos filmmel dolgozni, annál olcsóbban szerezhetik be a mozik ezeket a filmeket. Miután a néma filmek gyártása egy-két éven belül teljesen megszűnik és ezáltal valamennyi mozi kénytelen lesz áttérni hangosfilmre, a film költsései ennek megfelelően kevesebb lesz.

RADIOMUSOR

Idő: Közép-európai SZERDA, SZEPTEMBER 3.

Bukarest. 12: Grammfón. — 12.30: Hírek, időjárás. 12.50: Grammfón. — 17: Rádiózenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Hírek, időjárás. 19: Grammfón. 19.40: Rádiógyetem. 20: Gitárhangv. 20.30: Felolvasás. 20.40: Niculescu-Bassu operaelemek estje. 21.15: Hegedűhangv. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: A m. kir. 1. honvédegyeszenekarának hangversenye. Pécsi: Ezeréves Magyarország — induló. Eilenberg: Édes álmom — keringő. Doppler: Ilka — nyitány. Offenbach: Orfeusz a pokolban — ábránd. Jostitomo: Japanischer Lateren. Fricay: Mercur. Nedbal: Lengyelvér. Gillet: Le Diable au Corps. 9.30: Hírek.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: Grammfónhangverseny. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.

2.30: Hírek.

3.30: Morse-tanfolyam.

4.10: Dr. Szilády Zoltán felolvasása: „Magyar emlékek Bulgáriában”.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5: Thury Lajos novellája: „Az aranybetűs, szürke kő.”

5.30: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

6.45: Horváth Átila dr. felolvasása: „Sportbalesetek”.

7.15: Zenekari hangv.

8.30: Jókai M.: „Egy magyar nábob” c. színműve.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20.45: Hegedűjáték. 21.45: Zenekar.

Berlin. 20.30: Hangjáték.

Hamburg. 21: Misztika irodalmi és zenei egybeállítása. Schubert: Gyászkerítő. Az anyák. A férfi és a nő misztériuma. A művészet misztériuma. Isten misztériuma. A halál misztériuma. A szerelem misztériuma. Wagner: Faust nyitány. 22.50: Vendéglői zene. Lápese. 21.30: Citerajáték. 22.30: Derüs balladák.

Stuttgart. 21: Hangjáték.

Varsó, Kattovic. 20.15: Szólisták hangv.

Milánó. 20.40: Operettrészletek.

Róma. 21.05: Szimfonikus hangverseny.

Prága. 20.10: Kamarazene. 20.40: Derüs dalok. 21: Fuvózenekar.

Pozsony. 19.20: Grammfón. 19.35: Ének- és esellőhangverseny.

Osló. 22.10: Norvég est. 22.45: Grammfón tánczene.

Toulouse. 20: Operettrészletek.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 4.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjárás. 12.50: Grammfón. — 17: Zenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Hírek, időjárás. 19: Grammfón. — 19.40: Rádiógyetem. 20: Szimfonikus hangv. 20.30: Felolvasás. 20.45: Dal-est. 21.15: Rádiózenekar. 21.45: Hírek 22: Jazz.

Budapest. 9.15: Eugen Stepat bala-

lajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: A Mándits szalonzenekar hang-

ersenye. Josef Strauss: Rudolf — keringő. Wallace: Maritana. Leo Ascher Budagyöngye-egyveleg. Czibulka: Szi-

vek és virágok. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

2.30: Hírek.

4: Rádió Szabad Egyetem. A kul-

tuszminisztérium népművelési akciója-

nak grammfónlemezei: Ereszkedik le a felhő. Cserebogár. Tavasz elmúlt. Kossuth nóta. Dr. Szász Alfréd kir. fő-

bakteriológus: „Az egér és patkányveszedelemről” Grammfónlemezek: Egy gyenge kis madár. Felszántottam a gerjenti temetőt. Hej róza, róza. — Babot vittem a malomba. Összel érik babám. Jaj, de beteg vagyok. Feljött már za esthajnali csillag. Édesanyám rózsafája. Bogyiszlai kertek. Befutta

az utat a hó. Elment az én rózsám. Ha elmegyek az ösényi templomba. Imhol kerekedik.

Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés.

5.20: Dunkel Norbert felolvasása. „Emlékezés Wagner Siegfriedre”.

6: A honvédezenekar hangv.

7: Gyorirási tanfolyam.

7.50: Angal nyelvoktatás.

8: Hangverseny. Beethoven: Pathétique szonáta. Mozart: Ridente la calma. Bellini: La Sonnambula. Bartók: Este a székelyeknél. Dohnányi: Fismoll rapszódia. Gretschaninow: Bölcsődal. D'Albert: Amor és Psyche. — Liszt: Feux follets. Kacsóh: Lányoknak való nóta. Csiky János: Bánkódás. Kurucz: Piros róza. Cselényi József magyar nótákat énekel.

Utána: Pontos időjelzés, időjárás-

jelentés, hírek.

10.10: Németnyelvű előadás.

Majd: Fejes szalonzenekar és Ostende jazz.

Bécs. 20.05: Opera.

Berlin. 20.30: Szimfonikus hangv. Csajkovszkij: Hegedű- és zongoraverseny. Bloch: Cisz-moll szimfónia.

Lápese. 21: Szimfonikus hangv.

Stuttgart. 21.30: Operettrészletek.

Varsó, Kattovic, Poznan. 20.15: Szó-

listák hangv.

Milánó. 20.40: Catalani: Loreley c. operája.

Róma. 21.05: Bizet: Carmen című operája.

Prága. 22.15: Orgonajáték.

Pozsony. 19.35: Tánczene.

Brünn. 19.35: Morva népdalok.

Osló. 22.10: Francia nyelvű előadás.

Toulouse. 21: Operarészletek. Harmonikázás.

Aprohirdetésck

Budapesten tanuló, vagy hivatalba járó urileány kényelmes otthont talál uricsaládnál. Bővebbet, Targu-Mures, Piata Constantin Roman 8.

Két egyetemi hallgató, perфекt német, francia, román és magyar nyelvtudással lakás ellenében elemi, vagy középiskolai növendékek correpetulását vállalja. Cím a kiadóban.

Joghallgató német, francia, román nyelvtudással irodai foglalkozást keres esetleg tanítást vállal. Reg. Ferd. 37

Izr. uricsaládnál diákleányok, vagy fiúk teljes ellátást kaphatnak. Van rádió, zongora. Löbl, Kereszt ucca 4.

Keresek a belvárosban egészen olcsó külbejárati butorozott szobát. Leveleket „Armegjelöléssel” jeligére a kiadó-hivatalba kérek.

HÁROM iskolás gyermeket teljes ellátásra vállal izr. uricsalád jutányos árért. Érdek lódni, Str. Saguna (Bartha Miklós-utca) 14 II. folyosó végén.

Egy jóhangú kereszturos zongora eladó. Rosenfeld, Str. Clemenceau 7

Hivatalnokleány, vagy diákleány, lakótársnót keresünk, aki perфекt német (esetleg német anyanyelvű) és román. Háznál rádió, zongora, fűrdőszoba. Gyerek nincs. Cím a kiadóban.

Filmünkak legmodernebb kivitelben, valamint bármilyen kézimunka nagy választékban. Fisch Böske kézimunkaszalójában Malom ucca 16.

Schwartz Ignácné orth. kóser vegetárius étterme és tejesarnoka Reg. Ferdinand (Wesselényi ucca) 10 szám alatt megnyit. A felhasználó tejeműek sajtát készítményeim. — Ugyanott naponta friss tehén- és bivalytej házhoz szállítva is kapható.

Iskolák! Szülők! Tanítók!
Néhány napon belül megjelenik a Stengei-féle Gabel rendszerű **KOLJEHUDA ALEF-BET** **HÉBER-ROMÁN SZÖVEGGEL**
Kérjük az érdekelteket, közölnék sürgősen, hány péld. reflektálnak
Iskolák kérjenek mintapéldányt !!!
Megrendelhetők:
Az UJ KELET könyvosztályában, Cluj

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MŰSORA

Szept. 3	MAGYAR SZÍNHÁZ	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URÁNIA
Szerda	A Farkasok dala (hangosfilm)	I. Don Juan II. Világ legszebb asszonyának álma	I. A hamis eskü II. Vidám társaság	I. Szerelem márnóvere II. Asszony a harcmezőn	Ezüst pillangók (hangosfilm)	Akiket felvet a pénz

Nyomatott Fraternitas Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdájában. Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 9.77

XIII EVF. Cluj-Kolozs szeptember 5690 EV

Az Uj Kelet az én bányái...
Oikkokak után...
Készítettek ne...
So megörvösükr

A zsidó Román

Fenti cím alatt nyelvű felhívatal Roumaine, hosszú a romániai zsidós Nation Roumaine számára íródik és mely okok kényszerítet hogy hozzányuljon lémához, amelynek tor megvitatásót ten a romániai psajtó nagyrésze.

A La Nation Roumaine gazdasági segítségnek tekinti. A román paraszt fő rendelkezett az a názásához szükséges nagy nehézségekkel sulyosbit az a kömezőgazdaság vi gabonaárak fölötté.

Ilyen körülmény — állapítja meg a rasznál meghallg akik az uralkodó — és a parasztság zsidóknak is megv társadalmi struktú zetüknek megfelelő nek azonban nyilván jellege van, ami a román kormányna sége az antiszemita szerű zsidóval szemben fellépni, alkalm a törvény szigorú azonban a gazdasági javítani, mert a hatalmas jölet hozza.

A cikk érdembel alkalommal nem k közni. A La Nation külföld számára ír volna politikusi nyitl beismerése, h szemita agitáció, tombolt, midőn a ságnak még hire-l főleg azért mérgező mást követő román dökön vezetették l merülő politikai nagyváradi és kolosokat például sehog gazdasági válsággá osztályjelleg is nehéto, hiszen azokn vánvalóan faj-és végül nem kívánha tól, hogy ismerje a a bűnös és már-már egyértelmű engedél hatóságok az antisz szemben nyolc eszté sitottak.

A külföld számar maine igen egyszer zsidókérdés megold tani a gazdasági befognak szünni az a ez azt jelenti, — an niszter is hangozta ságitó előtt, — hogy földi tőke segítségé ugy a zsidókérdés dik. Semmi kifog ellen, hiszen a gazo kevésbé sújtja az o gát, így tehát a zsidó enyhülése nyilván fog hozni az ország is. Van azonban az oldala, amelyet a fe nál fogva elhallgat külföld előtt, amely milyen körülménye len kormány előtt el, — és ez a hatás mita agitátorokkal tása.

A gazdasági nyom